

BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre .. .. 12 K. | Félévre .. .. 6 K.
Negyedévre .. .. 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA
Főmunkatárs:
CSORBITS LÁSZLÓ

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII. KER., KENDER-UTCA 6. SZÁM.
Telefon-szám: 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

— Bányászat és tőke.

Tőke nélkül nincs bányászat, a mint tőke nélkül semmi ipari vállalkozást nem lehet elképzelni. Ha tehát a tőke huzódik a bányászat művelésétől, nincs bányászat, nincs fejlődés a bányavállalkozás terén.

A tőke tartózkodó magatartása a bányászatnál szemben érthető és méltányolható. Hiszen például a magyar kőszénbányászat rengeteg tőkét emésztett föl és nem biztosította azt a jövedelmezőséget, a melyre méltán számítottak. Nem egy helyütt óriási veszteségek merültek föl, a bányavállalat képtelen volt üzemét folytatni s a boldog részvényesek nemcsak bizalmukat, de pénzüket is elvesztették.

A hazai bányászati vállalkozás terén tehát nem kell csodálkoznunk, ha a tőke bizalmatlan. A meglévő nagy vállalatok részvényei még csak találnak valahogy elhelyezést. Hiszen ezeknek fejlődése, jövedelmezősége biztosítva van. De már a kisebb vállalkozások iránt nem mutatkoznak a méltó érdeklődés. A közönség tájékozatlan. A bányászathoz vajmi keveset ért s ezért — sok csalódás után — nem igen hisz a biztató ígéreteknek.

A hazai bányavállalatokról nem árt képet alkotni. Az eredmény igazolja a tőke bizalmatlanságának jogosultságát. A meglévő bányavállalatok bruttó nyeresége, a melyből még leírások is teendők, 1908-ban 12·8 millió korona volt, tehát 6·7%-a a befektetett tőkének, a melyből a költségek el leírások után 7·7 millió korona, azaz 4% jövedelem mutatkozik.

A 4% jövedelem nem tekinthető kedvező eredménynek, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy az 1908-iki esztendő a bányavállalkozásra nézve kedvező volt.

Az eredmények illetően alakulására nagy befolyást gyakoroltak azok a nehézségek, a melyekkel a hazai bányavállalatoknak meg kell küzdeniük. Kedvezőbb, konszolidáltabb viszonyok mellett természetesen, más volna az eredmény. Bizonyít-

ják ezt a föltevést a külföldi vállalatok üzleti eredményei, amelyek a hazai eredményekhez viszonyítva jóval kedvezőbbek.

Nem czélunk itt a hazai bányavállalkozás sekélyes eredményének okait vitatni. Chorin Ferenc dr. szépen körvonalazta a hazai bányászat helyzetét a Magyar Bánya és kohóvállalatok Egyesületének a közelmúltban tartott közgyűlésén. Ezeket az argumentumokat nagyrészt el kell fogadnunk. Csakhogy ezzel még nem térhetünk napirendre a fölvetett kérdés felett.

Itt tulajdonképpen nem is arról van szó, hogy a meglévő bányavállalatok üzleti eredményeit miként lehetne megjavítani. Ezt legjobban tudják azok, a kik ezeknek a vállalatoknak az élén állnak és tudja mindenki, a kít a hazai bányászat ügye csak kissé érdekel. Itt azt a kérdést kell tisztáznunk, hogy miképpen kellene azokat a visszasságokat orvosolni, amelyek bénítóan hatnak a hazai bányászat fejlődésére.

S ez az a pont, a melynél meg kell állanunk. Chorin Ferenc nagyon helyesen jegyezte meg, hogy a hazai bányavállalkozás nem részesül abban a méltánylásban, a melyre méltó volna s a melyre joggal igényt tarthatna.

Az államvasuti dijszabás drágulása alkalmas lesz a hazai bányászat fejlődését magakasztani s bármennyire is jogosult az az elv, hogy a máv. jövedelmezőségét fokozni kell, bányászatunk s általában a hazai ipar szempontjából le kellene mondani a vasuti dijszabás emeléséről. Idézzük itt Chorin Ferencet, aki a következőket mondja:

Ámbár ezek sulyosan nehezdedtek iparunkra, mégis belátjuk, hogy a m. kir. államvasutakat financialiter erősíteni kell. Mi haszna az olcsó tarifáknak, ha nincs vágány, lokomotív és kocsik a forgalom megkívánta számban. A m. kir. államvasutaknál rendszeres fejlesztési politika kell és ehhez meg kell adni az eszközöket.

Nagy igazság rejlik Chorin Ferenc szavaiban. De mégis nagy megfontolást érdemel az a körülmény, hogy a tarifa milyen mértékben drágítsa a bányatermékeket, különösen pedig a szenet. Maga Chorin Ferenc konstatálja beszéde más helyén:

„... a tervezett 4 filléres maximans emelés túl magas, nem áll arányban a szén belértékével és nagyobb, mint az osztrák díjszabás által barnaszénre tervezett emelés. És itt határozottan kell utalnunk azon sajnos körülményre, hogy a hazai szénbányászat az államvasutak díjszabásában nem részesül a megérdemelt támogatásban, sőt ki lehet mutatni számos esetben, hogy az a díjszabási különbözet, melyet Baross tarifája a magasabb hőértékű külföldi és a belföldi szén között felállított, ma csak papíron létezik s az államvasut által a Kassa-oderbergi és a külföldi vasutakkal létesített köteléki díjszabások által teljesen halomra lett döntve.“

Tehát külföldi verseny, a külföldi termékeknek a szó-szoros értelmében való favorizálása, kedvezőtlen forgalmi és tarifális viszonyok és a bányászat ügyeinek nem ismerése okozzák a tőke tartózkodó magatartását a bányászattal szemben. S mindezekhez még csak annyit, hogy a bányászatnál a tőkebefektetés nem egyszer kockázatos. Már pedig nálunk, az az elv érvényesül, hogy kockázat nélkül is lehet ipari vállalkozást teremteni. Nem mindig. De lehet.

Geológia.

(Tankönyv főiskolai hallgatók számára. Irta: *Dr. Böckh Hugó*, m. kir. bányatanácsos, a selmecebányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán az ásvány-, föld- és őslénytan, valamint a telepismerettan rendes tanára. Selmecebánya, *Joerges Agoston* utódai kiadása. Az I. kötet ára 12 korona, a II. kötet 2 füzetben 28 korona.)

Szabó Józsefnek, a budapesti egyetem egykori tanárának 1883-ban megjelent *Geológiája* óta ez az első munka, amely összefoglalóan tárgyalja magyar nyelven a Földtan tágas mezejét. *Böckh Hugó* tanár valóban nagy szolgálatot tett a magyar tudománynak, hogy ily nagyszabású munka megírására vállalkozott. *Geológiájának* első kötete már 1903-ban megjelent Selmecebányán és ez a kötet 459 oldalon 180 ábrával és 8 táblával illusztrálva az *Általános Geológiát* tárgyalta. A napokban hagyta el a sajtót a második kötet is, amely 893 oldalon 853 ábrával és 49 táblával, az Őslénytani és a Sztratigrafiát adja. Amiként a szerző a második kötet előszavában szerényen írja, „ez a könyv az első kísérlet arra, hogy magyar nyelven részletesebben tárgyalja a magyarországi és fontosabb külföldi lerakódások sztratigrafiáját.“ Bátran kimondhatjuk, hogy ez a kísérlet fényesen sikerült, mert a szerző olyan alapos könyvet adott a főiskolai hallgatóság kezébe, amelyhez fogható a külföldi irodalom is csak keveset mutathat fel.

Lóczy Lajos egyetemi tanár, a földtani intézet tudós igazgatója, a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Vándorgyűlésén nemrégiben arról panaszkodott, hogy a magyar természettudósok a német tudománykodást szolgálólag utánozzák, másrészt pedig túlságosan népszerűsködnek. Örömmel mondhatjuk, hogy *Böckh Hugó* könyvét ez a vád nem érheti. Sőt pedagógiai szempontból, a magam részéről szívesebben látnám, ha a tudós

szerző jobban népszerűsködött volna. Erre viszont azt felelheti bárki, hogy népszerű geológiai munkákban a magyar irodalom nem szűkölködik, ellenben tudományos kézikönyvünk, *Szabó József* elavult munkája óta, egyáltalában nem volt eddigé. Ez a tény mindennél jobban megvilágítja, hogy mit jelent *Böckh Hugó Geológiája* a magyar irodalomban.

Vegyük szemügyre hogy milyen rengeteg tárgy az, amelyet a szóbanforgó munka felölel. Az első kötetben, amely az *Általános Geológiáról* szól, megismerkedtünk a föld szilárd kérgét alkotó kőzetekkel, azok képződési módjával, az ezeket ért átváltozásokkal és a hegyek szerkezetével. A második kötet ellenben a *Sztratigrafiát* tárgyalja, vagyis azzal foglalkozik, hogy az idők folyamán miként alakult ki a föld szilárd kérgé és felülete. Földünket fejlődéstörténetének egy bizonyos korszakától kezdve élőlények népesítették be, amelyeknek szervezete a legkülönbözőbb életviszonyokhoz alkalmazkodott. Ezek a szerves lények belekerültek az üledékes kőzetekbe s mint kővületek maradtak fel a mai napig. Megjegyezzük azonban, hogy miután Földünk felületén a szárazföld és a tenger eloszlása folytonosan változott, a Föld egyetlen helyén sem fogjuk folytonos egymásutánban megtalálni az egymásra következő idők kővületeit; ennél fogva csak igen hosszú és fáradságos munka révén sikerült a Föld különböző helyein megfigyelt szelvényekből a kőzetek, a faunák és a flórák korbelti egymásutánját megállapítani.

A kővületekkel egy külön tudomány: az őslénytan, vagy paleontológia foglalkozik. Bár hazánk egyetemen, főiskoláin s egyéb intézeteiben számos tudós foglalkozik az őslénytantal, és pl. a *Lóczy Lajos* vezetése alatt állott *Balaton Bizottság* olyan hatalmas paleontológiai függelékben tárgyalja a Bakony kővületeit, amely csaknem páratlan a világirodalomban is; őslénytani tankönyvünk mégsem volt mindekkoráig. Főiskolai ifjúságunk jegyzetekre és idegen könyvekre volt utalva. *Böckh Hugó* tanár adja Geológiájának második kötetében az első magyar nyelvű paleontológiát. Csaknem 300 oldalon 400 ábrával illusztrálva nyújtja a paleontológiai áttekintést, rendszeres állattani sorrendben végig haladva, az ős állatoktól kezdve a gerinces állatokig mind a nyolc állattörzshöz. Különös figyelemmel tárgyalja azokat a vezérkővületeket, amelyek hazánk júra és krétakori üledékeiben, s a szeneket rejtő harmadkori rétegekben gyakoriak.

A *sztratigrafiái részben* az arkáikus vagy azóli korból indul ki, pregnáns jellemzését adván a Krassó-Szörényi Hegység és a Szepes-Gömöri Érchegység kristályos paláinak, granulitjainak és gneiszének. Majd az *eozóli korb*a, s fokozatosan haladva a *paleozóli korb*a kalauzol bennünket, részletesen taglálva a kambrium, sziluro, devon, karbon és a diasz korszakokat. Ezen korszakok főbb előfordulásait hatalmas táblázatokban csoportosítja. Áttér ezután a *mezozóli korb*a, amely tudvalevőleg a triasz, júra és a kréta korszakokra oszlik. Ezeknek a korszakoknak az ősmérete igen fontos a magyar bányászokra nézve is, minthogy számos érctelep és széntermőmedence rejlik a föl sorolt képződményekben a Kárpátok alján. Így a Keleti Kárpátokban *Brassó körül az alsó és középső liasz széntelepeket* tartalmaz.

Ezek Holbák és Volkány körül közvetlenül a kristályos palákon nyugszanak, a mélyebb részükben széntelepek rejtőznek. A *keresztényfalvi* szén tartalmazó csoportból számos kővetület ábrázol. A *Mecsek-hegység széntartalma rétegei a legalsó liaszba* tartoznak, és a hegységnek ugy a déli, mint az északi peremén megvannak. A déli peremen például Pécs mellett Szabolcs, Somogyon és Vasason, az északi peremen Szászvárnál, Váralfjánál fejtik a szénét. A széntartalma rétegcsoporthoz tartozásága megközelíti a 800 métert, s ebben a rétegcsoporthoz mintegy 180 széntelep van, amik közül 28 telep érdemes a fejtésre. A Krassószőrényi Hegységben nyugaton a dománi és stájerlakaninani szénelfordulás alsó liaszkoru, míg a keleti vonulatban a Drenkovánál található szén a középső liaszba sorolandó.

A jura és kréta hazánkban főképp mészkövekből áll, de a felső krétában szén is van, így a veszprémi vármegyei Ajka környékén, a Csingervölgyben, a hol az édesvízi eredetű rétegcsoporthoz tartozó 25 széntelep ősméretes; míg a flis- vagy kárpáti homokkővonulat a petroleum-kérdés miatt igen fontos.

Még közelebb fekszik érdeklődésünkhöz az a pompásan megírt fejezet, amely a *harmadkorszakról* vagy a *terciér korszakról* szól. Hazánkban a harmadkorszak ősmérete elsőrendű fontosságú ugy a geológusra, mint a bányászra nézve. Gondoljuk csak meg, hogy barnaszéntelepeink kivétel nélkül harmadkorszakiak az eocén, oligocén, miocén vagy mediterrán lerakásoknak csaknem minden emelete tartalmaz szénét, sőt még a pliocén pontusi (pannoniai) és levantei emelete is tartalmaznak hatalmas lignit telepeket. A harmadkorszakban rakódtak le Máramaros vármegye és az Erdélyrészi Medence hatalmas sőtelepei, s ugyanezen képződményekben kell kutatnunk a kálisó és a petroleum után is.

A harmadkorszak újabb időközén törtek fel a Kárpátok belső peremén azok a hatalmas vulkánok, amelyek nemes ércekkel töltötték meg bérceinket, amelyek után már évezredek óta kutat a kincsek után áhító emberi nem.

A nagy munka azután a negyedik korszak, vagy dilúvium leírásával végződik, amely korszakban szárazföldünk általában már a mai arculatával bír, csak helyenkint öltönek a gleccserek és a pusztai steppe klíma nagyobb árterveket. A dilúviumban jelenik meg a Föld színén a teremtés koronája: az ember, hogy hatalmába kerítse és kiaknázza mindazt a kincset, amelyet Földünk, évmilliók fejlődése alatt rétegeiben eltemetett.

Dr. Böckh Hugó *Geológiáját* azzal a fölemelő tudattal tesszük le kezünkbe, hogy magyar anyanyelvünkön összefoglalva olvashatjuk mindazt, amit sok de sok szakmunka fáradságos föl kutatása után érhetnénk csak el.

Dr. Papp Károly.
m. kir. főgeológus.

Tisztelettel kérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetésük lejárt, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fennakadás ne történjék.

Krónika.

Üzlet.

Június 1. Glasgowban a *nyersvasüzlet* élénkült, s lassan emelkedő árak mellett jelentékeny forgalmat mutat. Az Egyesült államokból érkező hírek kedvezőek, a gyarmatokban is emelkedik a kereslet. — Rész Londonban készületben 60 font 17 sh. 6 d., három óra 61. 5. 6.; *ólom* (spanyol) 13, 5. 0., (angol) 13, 10. 0. — Az Egyesült államokban a *szénpiac* barátságosabb; az acélrőszte új telepének, a Gary-műveknek szükséglete általános érdeklődést kelt. — A német *cink-kartell* árai: 43.75 Mk., közönséges is 45.25 Mk., finomított árukért 100 kg-onként változatlan; Londonban 21.15 fontról e hó elejéig 22 font 2 sh. 6 d-ig emelkedett. A *rádium* ára, mely 1907-ben 100 kg-ként 1500 Mk. volt, a múlt évben 57.5 Mk-ra esett vissza, ma már csak 450—475 Mk. — Északnyugati Csehországban a *szénbányák* május második felében is szaporán termeltek és szünnapot alig tartottak; a napi átlag a tavalyi 4300 kocsinak felelt meg s az árak nem változtak. — Arabistanban (Perzsia) angol kutatóvállalat *dus petroleum*-területet fedezett fel, mely a bakuihoz hasonló minőségű olajat 750—1200 lábnyi mélységben tartalmazza. A perza öböl kikötőinek petroleumbevitelét, India, keleti Törökország és Közép-Perzsiáét is ez a bányászat ki fogja szorítani. — A török kormány vizsgálóbizottságot küldött ki Zonguldakba, hogy a Societé des mines d'Heracleé-vel a megegyezést előkészítse. Együttal elhatározta, hogy az állami épületekben és a tengerészeti arzenalban csakis *heraklei szén*et fog használni, a mi az angol szénre jelentékeny veszteség.

Június 3. A skót *vasművek* az acéllemezek és szögletvasak árát leszállították tonnánként 10 sh.-gel. — Spanyolország Cadiz tartományában, Rota környékén angol társulat több eredményes *petroleum*-furást mélyített. — Törökországban a balia-karoidini *ólom*bányákban újabb ólomtelepeket fedeztek fel s második cinkkohót állítanak.

Június 4. A hazai szénbányavállalatok állítólag a *szénárának* fölemelését tervezik. — A konjunktúra hanyatlása az osztrák *vaspiacon* is érezteti hatását; a Prager Eisenindustrie-Gesellschaftnak eredménye szerint az év harmadik negyedében a nyereség előreláthatólag annyira meg fog csappanni, hogy az első fél év eredményeit felemészti. — A felsősziléziai *szénbányák* kivétel nélkül tartottak egy-egy szünnapot. A vízi úton az elszállítás még járható. A koks is elég jól megy, de az ipari szénfajtákban nincs kereslet mert sem a tégla-gyárak, sem pedig a cukorgyárak nem rendeltek eddig. — Amerikában nagy vásárlások történtek *nyersvasban* acélgyártásra. Öntött vasban az üzlet csendes. — A kassejovitsi dél-csehországi *aranybányákat* egy porosz konzorcium 3 millió koronáért megvette.

Június 6. Amerikai nagyolvasztók 180.000 t. svéd *vasércet* kötöttek le a jövő félesztendőre. — A Siegidéki *vaskő* szindikátus elhatározta, hogy az év második felére az eddigi árakat tartja fenn.

Június 7. Az osztrák Creditanstalt a sárgaréz-huzalok, lemezek és rudak árát 5 koronával, a *tombak*-huzalok, lemezek és rudak árát 7 koronával emelte 100 kg-ként. — A német *sárgaréz-kartell* a csövek árát 3 Mk-val 138 Mk-ra emelte. — A Ruhr-vidéken a *szénpiac* helyzete nem változott; újabb döntésekre nem volt szükség. A *koks* helyzetének javulására még mindig nincs kilátás. A melléktermékek közül a *szurok* ára emelkedett. — A Rajna balpartján, Baal mellett folytatott furások megütötték a *széntelepet*. — A Gelsenkirchener Berwecks A. G. Eschen 6 nagyolvasztót állít napi 1200 t. termeléssel, valamint nagyszabású acél- és hengerművet.

Junius 9. A német *vörösréz-kartell* a nyersrész árának folytonos emelkedése folytán az alapárát 147 Mk-ról 153 Mk-ra emelte q-kint.

Junius 10. A londoni *gyémánt-szindikátus* az árat 5 százalékkal készül emelni. — A *cinn-kartell* alakulásának hírére Londonban nagyobb vételek történtek s 22 sh. 6 d. emelkedéssel készvételnél 135 fontot, három óra 136'5 fontot jegyeztek.

Junius 11. Az amerikai *vaspicacon* az északi eredetű nyersvas vásárlása lassabb, de az ár féldollárral magasabb. Déli eredetű nyersvasban az üzlet élénkebb s kész gyártmányokat is keresnek. — Arkansasban újabb *gyémánt-mezőket* fedeztek föl.

Junius 12. A hazai *vaspicacon* az ár mérséklése némi élénkséget keltett. A rendelések rudvasra és durvalemezre száltak, míg egyéb áru üzletlen. A rudvas raktári árát a vasnagykereskedők szindikátusa mm.-kint 0'50 K-val leszállította. — A magyar-osztrák *részodrony-kartell* az alapárát 7 K-val 190 K-ra emelte.

Junius 14. Az andisani vasut mentén, Samarkandtól délre állítólag kimeríthetlen *köszentelepeket* fedeztek föl, melynek minősége a doneci szénhez hasonló.

Junius 15. A német *vaspicacon* rudvasban javult ugyan az üzlet, de az árak nem emelkednek s az áprilisban mutatkozott élénkülés nem fokozódott. Délnémetországból ismét rendkívüli ajánlatokat tesznek s a rajna-westfáli művek kénytelenek velük lépést tartani; mert őszig nincsenek rendelésekkel ellátva. — A Rheinisch-Westfälisches *Kohlensindikat* július és augusztus óra az eddigi termelési kvótát tartotta meg, mely szénnél 80, koksznál 60 és briketnél 80 százalék. — A német délnyugat-afrikai *gyémánt-jövedéki társaság* 5 Mk. előleget ad a termelőknek karatonkint.

Vállalatok.

Junius 1. A *Nadrági vasipar-társulat* 75.440 (249.579) K nyereséget ért el; osztalékot nem ad. — Cseh érdekeltég Nordböhmsche Kohlegewerkschaft Maximilian Augustus cég alatt Teplitzben új barnaszén bányavállalatot alakított.

Junius 4. A Mammuth lode Mining Milling Co. *aranybánya-vállalat* egy dollárról szóló részvényeit 50 centért, 79 fillérért kínálja s emellett nem győzi magasztalni területeinek dus aranytartalmát. — A *Rudai 12 apostol bányatársulat* (Harkortsche Werke Gothában) májusban 111.639 kg. aranyat termelt, (ápr.-ban 123.504 kg., 1908. májusban 161.244 kg. — A hannoveri *Ilse-der-Hütte* 33.33 (40'0) százalék osztalékot ad. — A *Salgótarjáni köszénbánya* r. t. alaptőkéjét 20.000 drb. részvény kibocsájtásával főlemeli 4 millió koronával s e célból június 19-ére rendkívüli közgyűlést hív egybe.

Junius 5. A *Lapp Henrik*-féle mélyfúrások, bányatelepek és mélyművek magyar rt, mely 1908. májusban alakult, 53.242 K veszteséget mutatott ki.

Junius 7. Az *Alpine Morstangesellschaft* az év első negyedében 600.00 K-val kisebb eredményt ért el, mint a múlt év ezen időszakában.

Junius 10. A Magyar *acélárugyár* r. t. tiszta nyeresége 128.623(160.308) K. — A *Varasd goluboveci* h. é. vasut r. t. 1908-ban 47.281(43.601) K tiszta nyereséggel zárt. — Dunántuli *sodronyárugyár*, Hausner és Tsa céggel lgalon új gyár alakult.

Junius 12. A *Várpalotai* ipartelepek r. t. e hó 25-én rendkívüli közgyűlést tart, melyen a két millió korona alaptőkét leszállítja. — Az Oestr. Berg- und Hüttenwerksgesellschaft (Frigyes főh. művei) a sziléziai Baschka-kohót eladta a Neumann Testv. bécsi cégnek.

Egyesülés.

Junius 1. Az amerikai *acéltröszt* részvényeit a párizsi tőzsdén is jegyeztetni készül. Az erre alakult francia szindikátus 250.000 részvényt vett át.

Junius 3. A *káliszindikátus* helyzetét a porosz kincstár igen megnehezíti, mert olyan kvótát igényel, mely az újabb bányaművek részesedési arányának méltányos megállapítását kizárja. — A *peroleum-finomítók* kartellje meghiusult, mert a Creditanstalt öt magyar finomítója részére 1'5 milliónyi részesedést követelt, a mi múlt évi termelésüket 400.000 q.-val haladná meg.

Junius 4. A lothringeni *vasművek* foglalkoztatása igen sok kívánni valót hagy fenn. A De Wendel-cég harvingeni művei egy egész hétig beszüntették a munkát, mert a Stahlwerksverband nem utalt át megrendeléseket. — A Frick-féle *kokszművek* érdekeltége egyesülést tervez az új amerikai koksztröszttel, mely így 150 millió dollár alaptőkével bírna.

Junius 6. A galíciai *petroleum*-termelőknek az osztrák kormány közvetítése mellett a Creditanstalt és Bodenkreditanstalt képviselőivel folytatott tárgyalásai eredménytelenül végződtek, mert a kormány nem hajlandó a pénzüzetekkel szemben garanciákat vállalni. A kormány maga veszi kezébe a szanalást s a parlamenttől erre 5—6 millió korona hitelt fog kérni.

Junius 7. A lotharingiai és luxemburgi *vasművek* helyzete igen rossz s valamennyi panaszkodik a Stahlwerksverband ellen, hogy kevés rendeltést utal át nekik. A béreket azonban eddig csak egy társaság szállította le. A művek foglalkoztatása alig 40—50 százalék. — A *salétrom-kartell* ápril 1-én lejárt s a londoni érdekeltég azon dolgozik, hogy a jövő év márciusára új konvenciót hozzon létre s noha a chilei kormány nem jár kezükre, a kiltások erre elég jók.

Junius 8. A galíciai *petroleum-vállalatok* képviselői megkötötték Antwerpenben a Standard Oil Co-val a szerződést, melyhez azonban az országos szövetség jóváhagyása is szükséges.

Junius 9. A porosz kereskedelmi miniszter a *káltások* alapárának emeléséhez hozzájárult ugyan, de követeli, hogy az a szindikátus új szerződésébe fölvetessék s ne legyen tovább emelhető, hogy így a német földmívelés érdekei biztosítottassanak.

Junius 12. A magyar-osztrák *sárgaréz-kartell* 1912-ig meghosszabították. — A galíciai *petroleum*-termelők és a Standard Oil Co. közt létrejött, de még megerősítésre váró szerződést a magyar kormány is károsnak tartván a hazai finomítókra, az osztrák kormányval karöltve szándékozik megakadályozására lépéseket tenni.

Junius 14. Az osztrák és magyar *petroleum-finomítók* új tárgyalásokat kezdtek a galíciai termelők orsz. szövetségével, hogy az amerikai olaj-tröszttel kötött szerződést fölőslégessé tegyék. Hir szerint ez a szerződés még koránt sincs véglegesen megszövegezve.

Junius 15. A Rheinisch. Westfälisches *Kohlen-Szinaikat* kokszgyártó tagjai Essenben ülészetek, hogy a kokszüzlet pangásán segítsenek, de a tanácskozás nem vezetett eredményre.

Junius 1. A *Göinic-völgyi* vasut tiszta nyeresége 175.879 (176.755) K. — A *torda-topánfalva-abrubbányai* vasutra Torda város 50.000 törzsrészvényt jegyzett.

Junius 10. A *gyulafehérvár-zalatnai* h. é. vasut r. t. 110.425 (120.922) K tiszta nyereséget ért el. — A *vajdahunyad-gyalári* h. é. vasut nyeresége 87.564 (89.041) korona.

Bányajog.

Junius 1. Az osztrák közmunkaminiszter állandó bizottságot nevezett ki a galíciai *ozokerit- és kőolaj* bányászatával járó veszedelmek vizsgálatára.

Junius 4. Az osztrák közmunkaügyi tanács bányászati osztálya a munkásellenőrökről szóló javaslat oly értelmű módosítását javasolja, hogy a munkásellenőrök a legénység státuszából kivétsenek s az államtól

kapják fizetésüket. A kormány ezen módosítás ellen már állást foglalt.

Junius 9. A porosz kereskedelmi miniszter nem hajlandó a *kálibányáknak* hosszabb halasztást adni a második akna mélyítésére.

Junius 13. A porosz kormány a bányatörvény új novellájának életbeléptetése után, mely júliusra várható, *bányászati tanácsot* alakít, mely állandó tanácsadó organuma lesz a keresk. miniszternek s az állami és magánbányászat képviselőiből, bányabirtokosokból, tisztviselőkből és munkásokból fog állani.

Statisztika.

Jun. 7. Németország és Luxemburg májusban 1,090.467 (1,010.917) t. *nyersvasat* termelt az áprilisi 1,047,197 t-vel szemben. Januártól májusig a termelés 5,182.068 (5,093.296) t-t tett ki.

Junius 11. Az amerikai *reztermelés* statisztikája szerint májusban 118.3 millió amerikai font rezet termeltek (2240 amerikai font = 1 t.); az elszállítás 131.7 millió font s így a készletek 13.4 millió fonttal csökkentek.

Munkások.

Junius 1. Az északamerikai *antracit-bányák* tulajdonosai és munkásaik között helyreállt az egyetértés; az új szerződés három esztendőre meghosszabította az eddigi föltételeket s a munkások némely panaszait orvosolja. — A Westböhmischer Bergbauverein bányáiban a sztrájk végét ért; 82 munkást elbocsájtottak.

Junius 2. A skót *szénvidékeken* a munkabérek miatt folyó viszálykodások akut jeleget öltöttek. A bányavállalkozók a választott bíróságot *telosztatni* s a béreket 12.5 százalékkal leszállítani kényszerülnek, minek folytán mintegy 100 ezer munkás sztrájkba lépése várható. — A galíciai *kőolajtermelők* orsz. szövetségének nagy reservoirjait építő munkások közül több százan *beszüntették a munkát*, panaszukat nem formulázták, de kifogásolják a magyarok alkalmazását, a orosz lakáviszonyokat és élelmezést.

Junius 3. A borszlavi *petroleum-vállalatok* építőmunkásai újra fölveték a munkát, 2000 munkás között 300 magyarországi.

Junius 4. Aninán 300 munkás *beszüntette a munkát* s az igazgatósághoz memorandumot nyújtott be, melyben panaszainak orvoslását kéri.

Junius 6. A Borsig-féle *waggongyár* (Tegel, Berlin mellett) munkásainak egy része *beszüntette a munkát*, mire az igazgatóság az összes 3500 munkás kizárását határozta el. — A skót *szénbánya-munkások* közeledő sztrájkjára minden oldalon komólyan készülődnek az érdekeltek. A skót vasutak német szénkereskedőktől kaptak ajánlatokat, melyek szerint a sztrájk kitörésétől számított 4 nap alatt ellátják őket szénnel.

Junius 7. Stenay-ben (Franciaország) Bar-le-Duc mellett az *acélművek* 2500 munkása sztrájkol, mert a napibér helyett darabszakmányt hoztak be.

Junius 8. A messinai földrengés áldozatai javára gyűjtött összegből a magyar bizottság 61.243 K 33 f-t az *ajkai*, 25.000 koronát a *resicai* bányaszerencsétlenség hátramaradottainak fölsegítésére fordított.

Junius 9. A Borsig-féle *waggongyár* sztrájkoló munkásai elhatározták, hogy munkába állanak, ezzel az összes munkások kizárásának veszedelme elmúlt. — A pilseni *Skodaművek* 120 kizárt munkása munkába állt, a 255 sztrájkoló azonban még nem jelentkezett munkára.

Junius 10. A porosz bányászlegénységi pénztárak szakszövetkezete 200.000 Mk költséggel, balesetek megelőzésére szolgáló kísérletezés céljából berendezett kísérleti vágata elkészült.

Junius 12. A *Rudai 12 apostol bt.* mintegy 1200 munkása *beszüntette a munkát*. A szakmány fölemelését követelik.

Junius 14. A *Skoda* művek összes munkásai föltétlenül fölveték a munkát.

Balesetek.

Junius 1. A *Radbod*-aknában a helyreállítás munkálatai serényen folynak s a II. sz. aknában a kötélszállítás üzembe helyezték, az ápril. 14-én talált tíz holttesten kívül eddig tetemre nem akadtak.

Vegyesek.

Junius 4. Prof. dr. Scheibe, a berlini geologiai intézet tagja a német délnyugatafrikai gyémántmezők egy helyén egy óra lefolyása alatt sajátkezűleg 30.000 márka értékű gyémántot szedett össze. Ez kivételes eset ugyan, de bizonyosága annak, hogy ezeknek a területeknek nagy jövőjük van.

Junius 5. A lapok fölpanaszolják, hogy a magyar pénzügyminiszterium külföldi vállalatoknak adta ki a furómunkálatokat, melyek idegen munkásokkal, külföldi gépekkel dolgoznak.

Junius 7. A lüttichi kiállítás 1905-ben hozott határozathoz képest a nemzetközi bányászat és kohászai kongresszus 1910. június havában Düsseldorfban lesz. A bányamunkások XXI. nemzetközi kongresszusát 1910-ben Brüsszelben tartják.

Jun. 2. A hazai geológusok ünneplik dr. Böck Hugó bányatanácsost geológiájának befejezése alkalmából.

Junius 14. Az Uralhegység szénbányái 1908-ban 47,350.000 pud szenet szolgáltatnak, vagyis 4,250.000 puddal többet, mint tavaly. A szén legnagyobb részét (38,190.000) a kislowski bányákból nyerték; a lunjewski bányák termelése erősen csökkent.

Junius 15. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter, a „Rimamurány-salgótarjáni vasmű r.-t.” vezérigazgatóságának, ama nagylelkű áldozatkészségért, a melylyel a siketnémák budapesti m. kir. állami intézetének egy 500 K értékű szemléleti gyűjteményt és hozzávaló állványos szekrényt adományozott, elismerését és köszönetét nyilvánította. — A Németbirodalom 68.5 millió márkát fizetett Svédországból behozott vasércéért.

Német mélyfuró-vállalat magyarországi képviselőt keres.

Ajánlatok „A Bánya” kiadóhivatalához intézendők.

✂ HAZAI HIREK ✂

Miniszteri elismerés és köszönet önfeláldozó bányászoknak. A pénzügyminiszter a szab. osztrák-magyar államvasutársaság dománi Almásy-aknájában 1908. évi december 16. és 1909. évi január 13-án történt bányaszerencsétlenségek alkalmából a mentés körül kifejtett buzgó és önfeláldozó tevékenységükért *Horváthy József* üzemvezetőnek, *Varga Jakab* főfelőrnek, *Ocskos Ferenc*, *Jablanovszky Ferenc* és *Pilarik Antal* felőröknek, továbbá *Danek Ferenc*, *Brädler Róbert* és *Klein Károly* bányamunkásoknak elismerését és köszönetét nyilvánította.

Böckh Hugó ünneplése. Nagysuri *Böckh Hugó* dr. m. kir. bányatanácsos, a selmecbányai bányászati főiskola tanára, a minap fejezte be nagy munkáját, a Geologia című kézikönyvét, amelyről lapunk más helyén dr. *Papp Károly* kir. főgeológus mond véleményt. Ebből az alkalmából a budapesti m. kir. földtani intézet geológusai, bányamérnökei és vegyészei, élükön *Lóczy Lajos* egyetemi tanár igazgatóval, üdvözlő irattal lepték meg a fiatal tudóst, aki egyetemünk és egyéb főiskolánk részére az első nagyobb szabású geológiát megírta. A geológusok üdvözlő iratához számos tanár is csatlakozott, s a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola tanári kara is meleg ovációban részesítette kitűnő tanárát. Böckh tanár úr a nemrég elhunyt Böckh János miniszteri tanácsosnak, a földtani intézet volt igazgatójának. Tanulmányait a budapesti egyetem bölcsészeti karán és a müncheni egyetemen végezte. A selmecbányai főiskolának 10 év óta tanára.

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter a budapesti m. kir. földtani intézetnél *Treitz Péter* osztálygeológust főgeológussá, *Emszt Kálmán* dr. I. oszt. geológust osztálygeológussá és *Rozlozsnik Pál* II. oszt. geológust I. oszt. geológussá nevezte ki. Ugyanakkor *Schréter* Zoltán okleveles középiskolai tanár, *József* műegyetemi tanársegédet és *Telegdi Róth* Károly tanárjelöltet, *József* műegyetemi tanársegédet a budapesti m. kir. földtani intézethez ideiglenes minőségű másodosztályú geológussá nevezte ki.

Az állami szénbányák igazgatósága. Annak idején részletesen közöltük az állami szénbányák igazgatóságának föllállítására vonatkozó hírt, amely most véglegesen nyert elintéztést. A központi igazgatóság már július 1-én megkezdte működését. Helyisége a pénzügyministeri palota északi részében, a földszinten kap helyet, ahol úgy a műszaki, mint az adminisztrációs tisztviselők megfelelő elhelyezést nyernek.

A selmecí bányászati főiskola hallgatói Budapestben. A selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola negyedéves hallgatói, mint már előző számunkban jelentettük, hosszabb tanulmányutra indultak *Böckh Hugó* dr. főiskolai tanár vezetésével. Utazásuk első pontja a budapesti állami földtani intézet volt, amelynek gazdag muzeumát június 16-án tekintették meg. A földtani intézet

részéről *Halaváts Gyula* főgeológus-főbányatanácsos kalauzolta a növendékeket, akik még a délutáni vonattal Tatabányára utaztak, hogy az ottani nagyarányú szénbányákat tanulmányozzák.

A kincstári sóbányászatról. Magyarország kősó-állománya nagyon gazdag, ugyszólván kimeríthetetlen. Erdélyen és Máramaroson kívül főbb-kevesébbé jelentékeny sótelepek vannak még Bereg-, Ung-, Zemplén-, és Sárosmegyékben is. Erdélyben nem egy helyen a só sziklák alakjában a külszinre emelkedik; ilyen sósziklák találhatók Parajdon, a két Sófalván. Szovátán, Libánfalván, Szásznyires és Bálványosvárálja között. A sótelepek vastagságát a szaktudomány még eddig nem derítette ki. Aknaszlatinán 167, Rónaszéken 136, Sugatagon 150, Tordán 226, Marosujváron 200, Parajdon 136, Vizaknán 144 méterre hatoltak lefelé, de a sótelep határait még sehol sem érték el, sőt olyan jelenségek se mutatkoztak, melyek annak közelségét sejtetnék. A sófejtést most is a régi módon, 4—5 kg. sulyu, keskeny, éles, acélhegyű vascsákányokkal végzik. A sóit talppréselésekkel, téglányalaku táblákban emelik ki, mely művelte mintegy 50 kg. sulyu sódarabokat nyernek. A hatvanas és hetvenes években robbanó-anyagokkal is történt kizárólagi kísérlet, ez azonban nem vezetett kellő eredményre. Aknaszlatinán, Rónaszéken, Aknasugatagon, Marosujváron, Désaknán, Parajdon és Sóváron az üzemet egész éven át folytatják, Tordán és Vizaknán ellenben, arra való tekintettel, hogy a munkások nyáron földmíveléssel foglalkoznak, csak a téli hónapokban üzik a sóbányászatot. Sóváron az évi 180—190,000 hl.-nyi sóidat teljes földolgozásával főtt sóit állítanak elő. Marhasót csak Aknaszlatinán és Marosujváron termelnek.

A Szápáry kőszénbánya rt. új igazgatósági tagjainak, dr. Baross János, Hirsch Nándor, Mocsányi Ödön és Klement Béla ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága a budapesti cégjegyzékbe bejegyeztetett.

A Kapriorai márványbányák rt. Bódy József, dr. Kelemen Lajos és Sármezey Endre igazgatósági tagok ebbeli minőségük és cégjelzési jogosultságuk bejegyeztetett, és ezáltal Balla S. Zsigmond, dr. Faludi Gyula, Glück József, dr. Hirsch Ödön és Seidner Miklós igazgatósági tagok ebbeli minőségének és cégjegyzési jogosultságának megszűnése bejegyeztetett.

A Szénkereskedelmi rt. tisztviselőjének fülneggéi Gebauer Károlynak cégjegyzési jogosultsága a budapesti cégjegyzékbe bejegyeztetett.

A nagysármási földgázforrás. Legulóbbi hírünkkel kapcsolatban Kolozsvárról az utóbbiakat írják lapunknak: Igen érdekes megkeresést intézett a földmívelésügyi miniszter Kolozsvár városhoz. Arra hívja föl benne a tanács figyelmét, hogy Kolozs megyében, a város közelében levő Kissármás községben a Nagysármáson székelő kirendeltség földgázforrásokra bukkant. A forrásokból olyan nagymennyiségű földgáz ömlik elő, hogy 20 ezer lóerőnek megfelelő munka elvégzésére képes. A kormány most azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy

Mesés jövőt

nyújtó állást nyerhet az, aki az acél és vas szakmában teljesen begyakorlott munkaerő és e téren elsőrendű összeköttetésekkel rendelkezik, illetve a detaillistáknál jól be van vezetve. Az alkalmaztatás haszonrészesedéssel is jár. Csak elsőrendű szakemberek nyújtsák be ajánlataikat „Mesés jövő” jellegre a kiadóhivatalba.

Kissármáson a földgáz értékesítésére elektromos telepet létesít, ha a termelt áramra 50 kilométernyi körzeten belül eső városokban megfelelő számú megrendelőket talál. Ebbe a körzetbe Kolozsváron kívül Szamosújvár, Dés és Beszterce esnek bele. Az elektromos-mű építőbizottságát már foglalkoztatta ez a kérdés s a bizottság utasítása értelmében a tanács átírt a Ganz-cég üzemvezetőségéhez, kérdést intézve hozzá, hogy Kolozsvárt felhasználható-e az áram.

A Magyar-Belga Fémipargyár részvénytársaság — mint már megírtuk — f. hó 23-án rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyetlen tárgya egy igazgatósági tag választása lesz. Ugy tudjuk, hogy igazgatósági tagja *Ludvigh Gyula*, a máv.-nak most nyugalomba vonult elnökgazdátja lesz, aki is a részvénytársaság elnökéül van designálva. Mint érdekes körülményt még megemlítjük, hogy *Ludvigh Gyula* a részvénytársaság elhalálozott elnökének *Valère Mabillenek* évek hosszú sora óta bizalmas barátja volt.

A resicai bányavasut. Az osztrák-magyar államvasut társaságnak Resicabányától Delnyest községik épített iparvasut közigazgatási bejárását e hó 16-án foganatosították. A megye részéről jelen volt Issekutz Aurél alispán, Milutinovics János tiszteletbeli főjegyző, Delle Vaux Béla főszolgabíró, Fischer Benő dr. és a társaság kiküldöttei.

A Részvénytársaság kőolaj kutatására. 1908. évi mérlegét most teszi közzé. Az adatok a következők: *Vagyon*: Adósok 412,470 korona. *Teher*: Részvénytőke 400,000, átmeneti számla 200, főlesleg 12,270 korona, összesen 412,470 korona. A társaság június 18-án tartja rendes évi közgyűlését.

A kőolajfinomítógyár r. t. legközelebbi közgyűlése június 28-án lesz. Hír szerint ezuttal nem fogják betölteni a Kornfeld Zsigmond elhunytával az igazgatóságban megüresedett helyet. Erre csak a jövő évi közgyűlésen fog sor kerülni, amikor báró *Kornfeld Pált*, a Hitelbank igazgató-helyettesét fogja a Hitelbank a vállalat igazgatóságába delegálni.

A Magyar Asphalt r. t. e. hó 5-én megtartott rendes közgyűlése tudvalevőleg elhatározta, hogy 3,800.000 K névértékű kölcsönkötvényeket bocsát ki, amelyek 5 százalékkal kamatoznak minden levonás nélkül és 10 százalékkal kerülnek visszafizetésre. A kötvények kibocsátására a Magyar Asphalt Részvénytársaság megállapodott a Wiener Bank-Vereinnel és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal, amely intézetek legközelebb a kötvényeket aláírásra bocsátják. Az átengedett darabok legkésőbb f. év. július 5-ig átveendőek. A Magyar Asphalt Részvénytársaság a kötvényeknek a budapesti áru- és értéklőzsde árjegyzési lapjában leendő jegyzését kérelmezte.

A Magyar rézművek r. t. 1908. évi mérlegét 48.879 korona tiszta nyereséggel zárta. A bruttó bevétel 424.961 korona volt, amelyből a tiszta üzemnyereség 383.027 korona. Az üzemköltségek 333.689 korona, az

általános költségek 12.378 koronát emésztettek fel. Az alapítási költségek levonására 16.129 koronát fordítottak. A mérleg adatai a következők: *Vagyon*: Balánbányai és Zám melletti almaseli, tartarójai, rossiai, továbbá az urvölgyi bányák, zártkutatómányok, épületek, gépek, ércdusító, cementátó, kohómű, bessemertelep, finomító, villamos központ, javító műhely stb. stb. 4.751.734, alapítási költségek: leírva (leiratott 16.129), követelés bankoknál és pénzkészlet 353.764, kor. nyersérc- és készárukészlet 259.114, összesen 5.364.622 korona. *Teher*: Részvénytőke 5.000.000, hitelezők és bankköltség 315.743, nyereség- és veszteségszámla, nyereségáthozat és tiszta nyereség 48.879, összesen 5.364.622 korona.

Az Erdélyi bánya r. t. Kolozsvár. 1908. évi mérlegét 3,986 korona veszteséggel zárta, az előző évi 15,039 koronával szemben. Az üzleti mérleg tehát határozott javulást tüntet föl, annál is inkább, mivel 1906-ban még 65,404 korona volt a veszteség. A magyarországi üzlet adatai a következők: *Vagyon*: Szénbánya Egeres 1.552,180, szénbánya Brassó 809,455, különféle zártkutatómányok 209,506, egeresi bánya 543.490, brassói bánya 96,639, kolozsvári iroda 3,000, adósok 358.212, készpénz és bankok 6,497, készletek 40,725, egeresi széntermelés 21,100, veszteség 1907. XII/31-ig 288,192, veszteség 1908-ban 3,986, részvénytőke 1,904,600, kötvény 1.136,093, hitelezők 843,224, átmeneti számla 3,151, elfogadványok 13.750, kötvény szelvény 32,164, összesen 3.932,984 korona.

Márványbánya és vasérctelep üzembehelyezése. A Nagyvárad—belényes—vaskóhi vasut r. t. június 19-én tartja Nagyváradon évi közgyűlését, amelynek napirendjén többek között a vaskóhi márványbánya, vasérctelep és erdő kihasználása, illetőleg üzembehelyezése szerepel.

A Bihar-szilágyi olajipar r. t. 1908. évi mérlegét 148.174 korona tiszta nyereséggel zárta.

Bányászok bérmozgalmi. Az ország több bányavidéken a bányamunkások mozgalmat indítottak helyezettük javítására. Két helyen, Brádon és az Osztrák magyar államvasut társaság telepein, Resicán és Aninán sztrájkba is léptek a munkások. A brádi sztrájk, amely a 12 apostol aranybánya üzemén tart, komoly jellegű. Az egyezkedés nem vezetett eddig eredményre. Az igazgatóság a munkásoknak 8 napi gondolkodási időt adott, ennek letelével a nem jelentkezőket elbocsátják. Az üzemi mind az öt bányában szünetel. Az aninai sztrájkról újabban a következőket jelentik: Szombaton reggel 350 bányamunkás szállt a bányába. A társaság igazgatósága remélte, hogy hélfőn valamennyien munkába állanak. Közben azonban megérkezett a temesvári „Volks-wille” szerkesztője, aki a munkások között izgatott. A szerkesztőt kiutasították Anináról. Egy újabb táviratban a következőket közlik nekünk a brádi sztrájkról: A brád, aranybányák munkásainak sztrájkja fenyegető jellegű. Az igazgatóság katonaság kirendelését kérte. A sztrájkolók olyan bért követelnek, amit az igazgatóság

Több évi gyakorlattal rendelkező egyén, ki a bányászati ügyvezetést és ellenőrzést tökéletesen érti keres megfelelő foglalkozást lehetőleg Budapesten. Szíves ajánlatokat „**Jó szerencse**” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

a vállalat tönkremenése nélkül nem teljesíthet. A sztrájk lelkelten izgatás következménye.

Szénforgalom. A magy. kir. államvasutak vonalai mentén fekvő kőszénbányák a május hó 23-ától május hó 29-ig terjedő héten hat munkanap alatt, összesen 11.066 kocsi rakomány szenet adtak fel; 730 kocsi rakománnyal többet, mint az előző héten és 878 kocsi rakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (május 24-től május 30-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 1844 vasúti kocsit raktak meg; 122 kocsival többet, mint az előző egy-egy munkanapján.

✂ KÜLFÖLDI HIREK ✂

A XX. nemzetközi bányamunkás-kongresszus befejező ülésén a *minimális bér* törvényes megállapítását is tárgyalták. Több javaslatot nyújtottak be, melyek közül a minimális bér alapján kötendő tarifa-szerződésre és a minimális bér törvényes megállapítására vonatkozót is elfogadták. Vita nélkül fogadták el továbbá azt a két határozati javaslatot, melyek a *termelés szabályozására* vonatkoznak s melyek közül az egyik kimondja azt is, hogy ha valamely országban általános sztrájk üt ki, a szomszédos országok bányamunkások egyesülései kötelesek a termelést szüneteltetni tartásával korlátozni. Egyhangulag határozták el azt is, hogy a bányák üzemzetőségeinek fegyelmi büntetőjoga olyformán korlátozandó legyen, hogy valahányszor a büntetés az egy márkát meghaladja, a határozat hozatalába a munkások képviselői is bevonandók. Elfogadták végül a *bánya államosítására* vonatkozó határozati javaslatot és kimondták, hogy a legközelebbi kongresszust 1910-ben *Brüsszelben* tartják meg.

Adatok az 1908-iki német bányaiparról. A német birodalomban a széntermelés 1908-ban az 1907-ik évi 143,185.691 tonnáról 148,537.417 tonnára emelkedett, az átlagos ár 0.57 márkával nőtt tonnánként. A nyersvas termelés 12,88 tonnáról 11.81 millió tonnára esett. Az ezüsttermelés 386.933 kg.-ról 407.833 kg.-ra emelkedett, az arany 4682 kg.-ról 4758 kg.-ra. Igen nagy volt a földolaj termelés, amely 1908-ban 141,900 tonnára rugott.

A világ vasérckészlete. A Svéd állami geológiai intézet adatokat gyűjt egy nagyszabású mű kiadásához. A könyv kizárólag a föld érckészletével foglalkozni s a téren a legterjedelmesebb tudományos munka lesz. Német, angol és francia nyelven fog megjelenni. A mű keletkezését a jövő évi stockholmi nemzetközi geológiai kongresszusnak köszönheti, amelyen főleg a világ érckészletével s ennek az egyes országokban való eloszlásával fognak foglalkozni. A dolog tárgyalása időszerű és fontos, mert az utolsó időben már nemcsak a geológusok és bányászok, hanem más körök is vizsgálgatták, hogy az üzemben levő ércbányák meddig bírják még a nagy szükségletet kielégíteni. A stockholmi intézethez már óriási anyag érkezett be a világ minden részéből, mint pl. Perzsiából, Marokkóból. Fokföldről. A nagyszabású tudományos mű vezetője, a svéd geológia intézet elnöke: Anderson tanár.

Szénfurások Ausztriában. A közmunkaügyi miniszter (Arbeitsminister) megbizta a Fauk céget, hogy

Cilli környékén szén után furjon 500—600 méter mélységig. Hering környékén az állam már régebben is furattott és találtak is barna szenet 445 m. mélységben. — A Witkowitzi bányászati és vaskohászati társaság Oderberg környékén ismét szén után furat.

A Prodigol szénszindikátus — mint Szentpétervárról jelentték — 1910. június 30-án lejáró szerződését minden bizonynyal meg fogja nyitani. Ezen szindikátusban a legnagyobb orosz szénbányák egyesülnek évi 500.000 pud termelő képességgel.

Az Egyesült államok szénvagyon. Az Egyesült államok geológiai intézete felbecsülte az Unio szénkészleteit s megállapította, hogy a *kőszén* 496.766 négyszög mértékegység területre terjed ki, míg az *imeretes barnaszén*-területek kiterjedése 148.609 négyszög mértékegység. A szénvagyon a fejtés megkezdésének időpontjában 3.076,204 millió tonnát tejt ki s ebből 1,922.979 milliót könnyen, 1,153,225 millió tonna nehezebben aknázható ki. A geológiai intézet kiszámította továbbá, hogy minden egyes lefejtett tonna szén mellett a *rablóbányászat* folytán egy fél tonna veszendőbe ment, úgy hogy az 1907. végéig összesen termelt 6,865 millió tonna tényleg 10,200 millió tonnának felel meg, ami az összes szénvagyonnak 0.3%-a és 0.7%-a a könnyen kiaknázható mennyiségnek. Az egyes évtizedek átlagából kiszámított évi termelés 7.3%-kal emelkedett az utolsó öt esztendőben pedig ennél is többet tett az emelkedés. A kiaknázásra váró szénkészletet 1.382,780 millió tonnára becsülik s ha az évi termelés eddigi emelkedését vesszük a számítás alapjául. még 107 esztendő múlva, vagyis 2015-ben fogyna el teljesen. Ez a meglepő eredmény az egész Unióban nagy aggodalmat keltett, mert korábbi becslések s azokon alapuló számítások 650 esztendőre szabtak a szénkészletek kiadós voltát.

Gyémántleletek Arkanzasban. Arkanzasban újabb gyémántleletekre bukkantak, melyeknek kiaknázására Arkanzas állam székhelyén, Little Rock ban „The Ozark Diamond Mines Corporation” cég alatt részvénytársaság alakult. Ez a társaság meghívta a Kimberley gyémántbánya volt szakértőjét, Ethelbert G. Woodford-ot (Trans-waal legfőbb állami bányamérnökét) Londonból, hogy vizsgálja meg a területet. Jelentéséből a következőket emeljük ki: A gyémántleletek helyén eddig gépekkel még nem dolgoztak, mindamellett felüleles kutatás után *75 gyémántot találtak*, melyeknek legnagyobbja 6 karátnál nehezebb. Ezeknek a leleteknek legnagyobb része Peridotföldnek kézzel való mosásának eredménye. Az első gyémántot ezen a területen már 1906. augusztusában találták és az eddig eltelt időt arra használták fel, hogy a földet és a bányászati jogot csendben megszerezzék. A terület maga körülbelül 40 acre-t foglal el, tehát körülbelül akkora, mint a délafrikai Debeers bánya. Hogy a racionális üzemet megkezdhessék, mindennek előtti szükséges, hogy a területnek fekvését és határait függőleges furásokkal megállapítsák. Azután körülbelül öt egyenként félacre nagyságú területen 5000—5000 load (a 16 köbláb) peridotit földet kell minél mélyebben kiemelni és körülbelül 6—9 hüvelyknyi rétegben kiterítve az időjárás behatásának kitenni. Ez körülbelül 4 hónapig tarthat, mely idő alatt a gépeket is fel lehet állítani,

helyekkel azután a földmennyiséget további hat hónap alatt ki lehetne mosni. Ha ezekből a próbákból kiderül, hogy a gyémántelőjvetel rentábilis, akkor meg lehet a rendszer üzemet kezdeni. Woodford mérnök a bányáüzem rendszer megkezdéséig szükséges költségeket mintegy százezer dollárra becsüli. A jelentés azzal végződik, hogy a talált gyémántok átlagminősége egyenértékű az afrikai gyémántokéval. Említésre méltó, hogy a kövek közül igen sok a fehér gyémánt és igen kevés a szilánk (bort).

✕ TALÁL MÁNYOK ✕

Kokszoltó kocsi. R 2220 alapszám. Ries Hans gázgyári igazgató München. A találmány tárgyát kokszoltó kocsi képezi, mely a gázfejlesztő kemencék retortáiból vagy gázosító kamráiból kijutó koksznak oltására szolgál. A találmány célja a gázosító kamrákból kijutó kokszot elsősorban is a kocsin elrendezett oltó teknőben felfogni, majd részleges oltása után ugyancsak a kocsi ágyazott oltó és szállító csatornába adagolni, melyben az teljesen eloltatik. A koksz végül a kocsin részutosan elrendezett szállító csatornának felső végéből egy verembe vagy hasonló gyűjtőhelyre jut.

Fejtési berendezés a föld színében való művelés, különösen barnaszén-bánya-művelés számára. W 2483 alapszám. Wischov Emil gyárigazgató Lübeckben. Jelen találmány lényege a merev pályán fel és lefelé mozgatható, körben forgó vágó szerszámokat tartó száznak a futópálya hajtószerkezetével való összeköttetésében áll, a futópálya ezen hajtószerkezet segítségével az esetben; ha a fejtő berendezés helytálló, a munka haladásával kényszermozgásban párhuzamosan eltolható. A merev futópályának alsóvégével a vedres láncos kotrógép van összekötve, melynek mellső korongja a futópályán van ágyazva.

Eljárás ólomnak szennyezéseitől való elválasztására. A 1301. Asbeck Gyula mérnök, Krautscheidban. A találmány lényege abban áll, hogy a fémét maróalkáliakból és kénből, vagy ként leadó anyagokból álló keverékkel hevítjük.

Eljárás és forrasztószer öntött vasnak öntött vassal vagy más fémekkel való összeforrasztására. H 3350. Hock Manó kereskedő Budapest. Az eljárás szerint az öntött vasból a forrasztás helyén annyi szenet vonunk el, hogy a kemény forrasztással vagy forrasztófémmel való forrasztás nyílt tűzön eszközölhető legyen. A forrasztást forrasztószer közvetítésével végezzük, mely a szenet elvonó anyagokon kívül ömlesztőszereket is tartalmaz és melyhez a forrasztó fémpor pép, vagy hasonló alakban van hozzá keverve. A forrasztandó részeket annyi ideig teszszük ki a tűznek, míg kék lángocskák

mutatkoznak és a kemény forrasztás megolvadása megkezdődik.

Eljárás nemes fémek tartalmazó ércek kezelésére. C 1709. Glancy Metals Process, Co. cég New-Yorkban. A találmány azon a megfigyelésen alapszik, hogy a nemes fémek igen előnyösen választhatók ki érceikből, ha e célra oly cianidoldatot használunk, amely oldható jodidot és ezenkívül oly anyagokat tartalmaz, amely in statu nascendi levő oxygent képes a cianidoldatban fejleszteni. Oly érceknél, amelyek pl. redukáló anyagokat vagy telluriumot vagy mindkettőt tartalmaznak, előleges kezelés, mint pl. pörkölés, nem válik szükségessé.

✕ SZAKKÉRDÉSEK ✕

Ezzel a címmel új rovatot nyitottunk. Többszöri felszólítás indított bennünket erre az elhatározásra. A magyar bányászati életben gyakran merülnek fel olyan kérdések, amelyeket meg kell vitatni, amelyek tisztázása nagy jelentőséggel bírhat. A „Szakkérdések“ rovatában közölni fogjuk olvasóink kérdezősködéseit szakkérdések dolgában és természetesen közreadjuk a beérkező válaszokat is. Ez a rovat, mint a többiek, az olvasó rovata lesz. Helyt adunk benne minden aktualis kérdésnek és minden objektív szakszerű válasznak.

Sodronykötélpálya vagy bányavasút? Ama alternatíva előtt állok, hogy szénbányámat a vasúti állomással sodronykötél vagy mezei pályával összekötsem. A bánya-állomás 8 km. Légvonal 4 km. Sodrony pályahosszúság 6 km. Esés 34 m. Miben állanak a sodrony, vagy mezei pályák előnyei, illetve hátrányai. Mikor előnyösebb az egyik, mely esetben a másik pálya építése. Kínél nyerhetek e kérdésben felvilágosítást, és miféle irodalom jelent meg a dologban. Kihez forduljak. Dilemma előtt állok, mert az egyik mérnök az egyik, a másik a másik megoldási mód mellett kardoskodik. Szaktársaim magokolt tanácsát kérem. A. B. C.

Hol vannak nickelbányák Magyarországon? Egyik olvasónk közli velünk, hogy ebbeli érdeklődésére eddig nem tudott kielégítő választ kapni. A földtani intézet, amelyhez ebben az ügyben kérdést intézett, csak általánosságban felelt. Déry Károly könyve erre nézve nem ad felvilágosítást. U. M.

✕ ÜZLET, SZÁLLÍTÁSOK. ✕

Pozsony város hainburgi kőbányájának eladása. Pozsony város törvényhatósági bizottsága június hó 7-én hozott közgyűlési határozatával 2050 korona vételár ellenében eladta Holitzer Ferenc és Emil wieni építési vállalkozó cégnek, a hainburgi, Pozsony szab. kir. város tulajdonát képezett, az 1907-ik évi október hó 7-én hozott közgyűlési határozat folytán Hainburgban 1908. évi június hó 25-én megtartott, u. é. augusztus 3-án hozott közgyűlési határozattal jóváhagyott nyilvános árverésen

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít; védjegy és mintaoltalmat kieszközöl az összes államokban **PATAKY VILMOS** hitelszabaddalmi ügyvivő **BUDAPEST, IV., Eskü-ut 3.**
Saját szabadalmi irodák a külföldön: BERLIN W. Leipzigerstrasse 112. ■ Telefon 89—22.
PARIS, 58. rue Lafayette, AMSTERDAM, Kaisersgracht 209.

nevezett cégnek, mint legtöbbet ígérőnek a „Weide Steinbruch“ dűlőben fekvő, 61 ár 14 négyzetméter (1700 négyzetöl)-nyi kiterjedésű 1072. hrsz. felhagyott kőbányatelket. Ezt a határozatot a vonatkozó tárgyatokkal együtt június 13-ától számítandó 15 napon belül a rendes hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalban be lehet tekinteni és a belügyi ir. miniszterhez megfellebbezni.

Kőszénzállítás. A kolozsvári tudományegyetem 15.000 mm. első minőségű darabos kőszén szállítására versenytárgyalást hirdet. Ajánlatok június 26-ig teendők.

Petrozsényi vagy salgótarjáni darabszénből 3000 vagy 4000 mm. szükséglete lesz a nagyváradi honvéd hadapród iskolának. Az ajánlatok július 8-ig tehetők.

Kőszén és tüzifa szállítására hirdet pályázatot a lőcsei törvényszék. A szükségelt mennyiség 874 mm. l. oszt. magyar kőszén.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

U. M. Elismerő sorait köszönettel vettük. Elhihet nekünk, hogy más intenció nem vezet bennünket, mint a magyar bányászközönség szolgálása. S hogy ezt a törekvésünket lelkiismeretesen szolgáljuk, igazolja az a szimpátia, amelyet lapunk aránylag nem is oly hosszú fennállása alatt magának kivívott. A mi erősségünk a magyar bányásztársadalom ereje. Mint látja, jó tanácsot, amely a magyar bányászat érdekében való, szívesen fogadunk. Főlhívjuk szíves figyelmét lapunk mai számára, amelyben „Szakkérdések“ címén új rovatot nyitottunk a bányászat körében fölmerülő kérdések megvitatására.

St. Zs. Aknaszlatina. Kizárólag bányák finanszírozásával és bányavállalatok pénzügyeinek intézésével magyar pénzügyintézet nem foglalkozik. Azok a pénzügyintézetek, amelyek bányáknál érdekelve vannak, a következők: Magyar leszámító és pénzváltó bank, Magyar általános hitelbank, Központi kereskedelmi és iparbank, esetleg a Pesti magyar kereskedelmi bank is, amely pl. a Felsőmagyarországinál van érdekelve. Mindenesetre tudnunk kellene, hogy milyen bányáról van szó, hogy oly választ adhassunk, melyen elindulhat.

L—L, Brád. Utána jártunk a dolognak. Az a párizsi cég, amely „Vanadin“ iránt érdeklődik, teljesen megbízható, elsőrendű cég. Szívesen közvetítjük a levelezést.

A—cs O—r, Kolozsvár. Ön úgy van ezzel a kérdéssel, mint *Voltaire* egyik remek röpiratában Bastiat, amidőn nagy bosszúságában így kiált fel: „álkozott ezüst pénz“ Nem azért, mintha fel nem ismerné azt a rendkívüli szolgálatot, amit a pénzverés annak idején társadalmilag előidézett. Igen helyesen belátja, hogy ez a társadalmi viszonyok anyagi alapja. *De a gazdagság hamis felfogása tévutra vezet.* Fellázad a gazdagság ellen és szidja a pénzt, a tőkét, amely pedig egyedül van hivatva arra, hogy az egészséges gazdasági kiegyenlítést előidézze, — Ön is épen így tesz. Szidja a gazdag vállalkozók kezeiben levő tőkét, mert nem fordul a bányászat felé. De pedig sohase bántsa a tőkét. Minden elmaradottságunknak mi magunk vagyunk az oka, mert akármilyen rosszul esik, mégis ki kell mondanunk, hogy közgazdaságilag még éretlenek vagyunk. Az értelmiséget kell fejleszteni, hogy megbecsülje a vállalkozást. A tőke nem zárkózik el soha a hasznos vállalkozás elől, megy szívesen a vadonba is, de teljesen megbízható vezetőket követel. És sajnos, ilyen megbízható vezetőket vajmi keveset talál ma még nálunk a bányászat terén. Ezeket és gazdasági közvéleményt kell nevelni, és ekkor nem igen lesz panaszra ok.

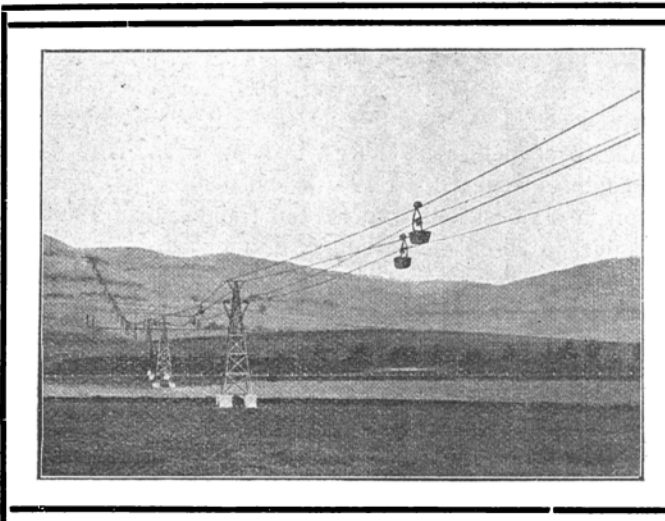
**SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMOTIVOK.
BILOK.**

**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**

FAMEGMUNKALÓGÉPEK

= EGYED =
ÁRUSÍTÓ **ABELES EMIL** BUDAPEST
V. VÁCI-UT 14.

TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

HECKEL ERNŐ

K. F. TÁRS, SZÁLLÍTÓ BERENDEZÉSEK GYÁRA

SAARBRÜCKEN, GLEIWITZ, PÁRIS, CHARLEROI, SHEFFIELD

== ÉPÍT: ==

Sodronykötélpályákat, Vég nélküli kötél- és Koepe-Heckel rendszerű elektromos függővas- láncvontatású szállító- szállítógépeket, vit lá- utakat minden teljesít- berendezéseket. Vag- kát, rakodóbe- ményre és nagyságban. gonrendező tel-pek. r endezéseket.

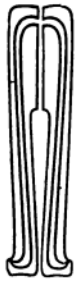
Magyarországi vezérképviselő:

GUNSZT FÉLIX mérnök

BUDAPEST, VII., Damjanich-u. 36. Telefon 161—34.

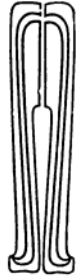
HAZAI GYÁRTMÁNY!

DIGESTOL

□ Kitűnő hatású emésztő por □
gyomor- és bélbajoknál.
Az emésztést elősegíti, a székletétet szabályozza. Orvosi kitűnőségek által kipróbálva és ajánlva. Ára egy doboznak **2 korona.**

Készíti **GLÜCK REZSŐ** gyógy-
szerész
gyógyszertár a „Fehér galambhoz”
BUDAPEST, VI., Hungária-körút 93. sz.
Kapható minden gyógyszertárban.

Teljesen megbízható

bányafelmérő

ideiglenes foglalkozásra erdélyrészi
kőszénbányavállalatnál felvételik.

Szives ajánlatokat „Bánya kül-
felmérés” jelige alatt a kiadóhiva-
tal továbbít.

Megkövesítő festék

„SAXOGÉN“

az egyedüli szer, mely a levegő vagy kémiai befolyás-
tól teljesen mentessé teszi, a kő, téglá, cement, mész,
fa vagy érczet stb., habár azok a szabadban vagy
vizben vannak is. Nedves vagy salétromos falaza-
tokat, lakásokat teljesen és tartósan szárazzá teszi a

megkövesítő festék „SAXOGÉN“.

Nedves diszitéseket nem szükséges levakartatni;
elegendő, ha azt 2-3-szor befestjük, mi teljesen
megfelel az állandóan szárazzá maradásnak. 1 kg.
megkövesítő festék „SAXOGÉN“ 6-7m² bemázolásra
elegendő. Ezért a legjobb és legolcsóbb szer nedves
lakások szárazzá tételére. Legjobb fedőanyag pár-
kányzatok (Facade) részére, melyek leginkább van-
nak kitéve a zivataroknak. Elhibázhatatlan és ver-
seny nélkül áll a vas elrozsdásodása ellen, a nélkül,
hogy azt gyakrabban kellene bemázolni. Legjobb
óvszer a fa rothadása ellen, a fát nem szüksé-
ges carbolineummal pácolni. A megkövesítő festék
„SAXOGÉN“ egyedül valódi csak

**WEISKOPF FERENC-nél, Reichenberg,
Wiener-Strasse 69. — Utánzásoktól óvakodjunk.**

Viszonteladók kérjenek különleges ajánlatot.

Próbaként 5 kilós csomagok 5 korona 20 fillér elő-
zetes megküldése után küldetnek szét. Utánvételes
küldemények csakis 50 kilogrammos rendelésen felül
eszközöltetnek, ezen aluli mennyiségnél az összeg
előre küldendő be.

Olvasható és lehetőleg német levelezés kéretik.

ALAPITOTTÁK:

AZ 1888-İK ESZTENDŐBEN

Sürgőnyezim „Noris“

ENGEL KÁROLY

CÉGTULAJDONOS:

ALAPITOTTÁK:

AZ 1888-İK ESZTENDŐBEN

Telefon-szám 12-36

DR. HOLITSCHER PÁL GÉPÉSZMÉRNÖK, BUDAPEST, VI., NAGY JÁNOS-UTCA 3

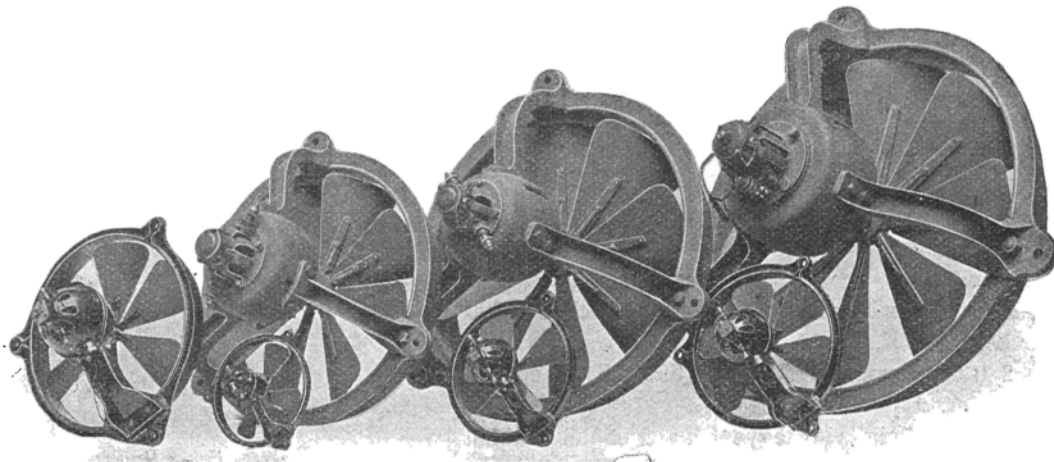
Elektromosan hajtott szellőztetők.

Szállítok asztali, fali, menyezet-szellőztetőket, bányaventilátorokat, lassan járó csavarszellőztetőket.

Asztali és faliszellőztetőket állandóan nagy mennyiségben raktáron tartok.

Erdeklődőknek készséggel küldöm szellőztetőkről szóló 13. sz. árjegyzékfüzetemet.

Speciális
szellőzte-
tőkről kér-
dezőskö-
désre ár-
ajánlattal
szolgálók.

Lassan járó csavarszellőztetők.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A komlói kir. bányahivatal nyilvános versenytárgyalást hirdet az alant felsorolt gépészeti berendezésre.

1. Két darab vízcsöves rendszerű gőzkazán, egyenként 240 m² fűtőfelülettel, beépített economisárral, 13 atmoszféra üzennyomásra, túlhevítővel ellátva, a túlhevítés 320° C-ra történjen.

2 drb tápszivattyúval, egyik gőzüzemre, a másik elektromos hajtással. A teljes víz- és gőzvezető csövek szigeteléssel látandók el. A tüzelésre a palásabb komlói fekete szén lesz használva, 6500 Calorikus tapadó szén.

A tüzelés sik-rácsossal legyen ellátva, a füstcsatornák és kémény olyképp méretezendők, hogy ezen kazánok mellé a közeljövőben még 2 darab hason nagyságú kazán legyen építhető.

2. Egy gőzdinamó, 300 effectív lóerőre, 300° C-ra túlhevített, 12 athm. üzennyomású gőzre. A gép condensatióval, de egyszersmind átváltó szeleppel a kipuffogásra legyen felszerelve. A tápvíz és hűtővíz visszanyerésére szükséges berendezéssel, garantált óralóerőnkénti gőzfogyasztással és a gép el legyen látva fordulatszám állító készülékkel.

3. Egy 3 fasisu generator a fenti gőzgéppel közvetlen kapcsolva, mely 50 periodus mellett 3000 Volt feszültségű 300 K. V. A. teljesítésű váltakozó áramot ad le.

A villamos központ teljesen felszerelve, a szükséges árammérő, kapcsoló, biztosító műszerekkel, tekintetbe véve, hogy ezen villamos központ idővel még 900 lóerővel lesz kibővíthető, a kapcsolótábla 3 gépmező s 2 elosztó mezőből álljon.

4. Egy szerelődaru a gépházban kézi erővel hajtva, futó sinekűl szolgáló vastartókkal, ezek nagysága s a gépház tervei olyképp méretezve, hogy ezen gépházban még egy 300 lovas fekvő dugattyús gép és egy 600 lovas turbó alternátor legyen elhelyezhető.

5. Egy 3 fasisu electromotor 15 lovas, időszakos üzemre, 720 fordulattal, szijtárcsával felszerelve, 50 periodus és 300 Volt feszültségre. A márványlap kapcsolóval, biztosítókkal, ampermérővel és control lámpával legyen felszerelve.

6. Transzformatorok.

a) A villamos központban egy transzformátor a gépház segédmotorai számára 3000/300 V.

b) A villamos központban világítás számára 3000/125 V. 10 K. V. A. nyitott kivitelben.

c) Az új aknánál 3000/300 V. 100 K. V. A. nyitott kivitelben, természetes szellőztetéssel.

d) A jelenlegi légaknánál 3000/350 V, 50 K. V. A. nyitott kivitelben.

e) 2 transzformátor a bányában olajhűtéssel 3000/300 V. egyenként 100 K. V. A.

f) 2 transzformátor világításra 300/125 V. egyenként 8 K. V. A. nyitott kivitelben.

7. 3 drb mélyítő villa egyenként 2 kötél dobbal ellátva, melyek közül egyik dob mozgatható legyen. Az ereszke hossza 100 m., hajlás szöge 26° a kettős vágá-

nyok középvonalának távolsága egymástól 110%. A vitlák fel legyenek szerelve üzemi fékkel, biztonsági fékkel a túlhajtás ellen, s mélység mutatóval; ugyanezen vitlákhoz 1—1 electromotor, melyek mindegyike 50 periodussal 300 Volt mellett 30 K. V. A. teljesít. Az emelendő bruttó teher 1200 kgr. és a kötél sulya; az átlagos szállítási sebesség 1.5—2 m. másodpercenként.

8. Egy drb mélyítő villa ellensúlyos szállításhoz, csilleárványval, mely a hajlásszöghöz állítható legyen. Az ereszke hossza 100 m., hajlás szöge 50, a csille bruttó sulya 1200 kgr., a csille állvány sulya a szállító czég által lesz meghatározva; az átlagos szállítási sebesség 1.5—2 m másodpercenként, a villa el legyen látva üzemi fékkel s biztonsági fékkel a túlemelés ellen; ezen vitlához egy 3 fasisu electromotor, mely 50 periodus mellett 300 V. feszültséggel jár s 30 K. V. A. teljesít.

9. 3 drb 3 fasisu electromotorral hajtott bányá ventilator melyek 50^m depressió mellett 450 m³ levegőt szolgáltatnak percenként; electromotorokkal együtt, melyek 50 periodussal 300 V. feszültséggel járnak.

10. 4 drb mélyítő szivattyu electromotorral hajtva 400 liter percenkinti vízmennyiségnek 80 m atmoszféricus magasságra emelésre, 3 fasisu 50 periodussal s 300 V. feszültséggel járó motorokkal, szívó és nyomócső-vezetékekkel, a nyomó csővezeték egyenkénti hossza 110 m.

11. Egy légsűrítő, mely percenként 10 m³ felszívott levegőt sűrít 7 athm. nyomásra; 3 fasisu electromotorral hajtva, mely 50 periodus és 3000 V. feszültséggel jár.

12. Vezetékek.

a) Nyitott munkaáram vezeték a szabadban 3000 Volt 600 HP 800 m hosszú.

b) Szabad munkaáram vezeték az előbbiből elágazólag 250 HP 3000 Volt 400 m.

c) 80 akna kábel és 250 m szintes kábel (pánczélozott ólom kábel) 3000 V. 250 HP.

d) 800 m pánczélozott olom kábel 3000 Volt 100 HP.

e) 1200 m világítási szabad vezeték 125 V.

f) Pánczélozott olom kábel 300 Voltra, 750 m hosszú 100 K. V. A.-re

13. 8 drb ivlámpa 600 gyertya fényre.

14. 70 drb izzólámpa felszerelés a külön, 20 drb izzólámpa felszerelés a bányában.

15. 140 m vízhatlan izolált világítási vezeték a bányában 125 Voltra.

Valamennyi gép és felszerelés ára helyt Komlón felszerelve teljesen üzembe hozva értendő.

A pályázatban ki kell tüntetni azon határidőt, melyben a megrendelés napjától számítva, a kazánok és gépek szerelve lesznek, ezen határidő szavatolására a bánatpénz lesz bentartva.

A szállító czég a kazánok és gépek üzembe-

bélyegzésétől számított egy évre a szállított gépek, kazánok árának 20%-al szavatol a gépek jó és kifogás-talan üzeméről s ezen összeg csak a szavatolási év letel-tével lesz kifizetve.

Ezen kazánok és gépek szállítását elváltalni szán-dékozók felhivatnak, miszerint 1 koronás bélyeggel el-látott és vállalatuk után esedékes 10% bánatpénz, vagy elfogadható értékpapírral, avagy a bánatpénznek vala-mely állami pénztárnál való letétet igazoló nyugtával felszerelt írásbeli zárt ajánlataikat, 1909-ik év július hó 12-éig délelőtt 12 óráig „Ajánlat kazánok és gépek szállítására“ feliratu borítékban lepecsételve, a komlói m. kir. kőszénbánya hivatalához adják be, avagy postán küldjék el, (állomás és posta Komló, Baranya m.). Az ajánlatok július hó 12-én délután lesznek felbontva, melynél az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői is jelen lehetnek.

A szállítási és szerelési határidő betartására a pályanyertes szállító, a bánatpénzével szavatol és ez csak a gépek üzembehelyezésekor lesz visszafizetve. A szállítási határidő be nem tartása esetén minden he-lyi késés után a bánatpénz 1/4 része, úgy hogy 4 heti késés esetén az egész bánatpénz lesz visszatartva.

Az el nem fogadható ajánlatokhoz tartozó bánat-pénz ellenben a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminis-terium döntése után visszaadatik.

Teljesen beváló ajánlat alapján a hazai gyárt-mánynak — jelentéktelen árkülönbség mellett — feltét-lenül előny adatik, miért is a származási hely iga-zolandó.

M. kir. kőszénbánya hivatal

Komló (Baranya m.).

PAP AURÉL

okleveles magán bányamérnök irodája:

NAGYVÁRAD, LUKÁCS GYÖRGY-UTCA 54.

Elvállal kül- és bányamérőseket, háromszögölőseket, lyukasztási mérőseket, adományozási mérőseket, térképek és kérények szerkesztését, zártkutatómunkák fektetését és bejelentését, idegen bányák és kutatások megvizsgálását, szakvélemények megadását, bányavétel vagy eladás közvetítést, bánya és erdei vasutak kimérését és építé-sét, felőrök által vezetett bányauzemek időnkénti megtekintését és ellenőrzését, kutatások vezetését stb. stb.

CARBONE TITO LIVIO mérnök, Berlin m. grunewaldi lakos tulajdonát képező

„Berendezés ivlámpák fényivének mágneses uton való befolyásolására“

czimű és 27886. számú magyar szabadalom eladó, esetleg gyártási engedélyek adatnak. Bővebb felvilágosítással szolgál

Dr. Wirkmann József, Meller Ernő és Bérczi Róbert

hites szabadalmi ügyvivők irodája

Budapest, VII., Erzsébet-körut 28. szám.

Vonatösszeköttetések

Budapest és a nevezetesebb hazai fürdők és gyógy-helyek között.

Alapfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 700 845 255 410	745 900 1045	Sárbogárd érk. 847 1130 443 557 1100 1046 110
Balatonalmádi fürdő: Budapest keleti p. u. ind. 550 820 350	350	Balatonalmádi fürdő érk. 1025 1158 731
Balatonfüred: Budapest keleti p. u. ind. 550 820 350		Balatonfüred érk. 1114 1207 806
Balatonkenese: Budapest keleti p. u. ind. 550 820 350		Balatonkenese érk. 1006 1115 706
Balfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 685 920 1280 140	205 1030	Balfürdő érk. 228 226 822 722 722 916
Barlangliget: a) Kassa—Poprád-Felkán át: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810 810 1000		Szepesbéla—Barlangliget érk. 420 720 1012 1005 733
b) Ruttka—Poprád-Felkán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 555 1110		Szepesbéla—Barlangliget érk. 720 1005 420
c) Zsolna—Poprád-Felkán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 650 820		Szepesbéla—Barlangliget érk. 720 1005 420
Bártfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 810 810		Bártfa érk. 385 725 915
Báznafürdő: a) Kolozsváron át: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 200 910		Budapest keleti p. u. ind. 820 540
Medgyes érk. 919 156 536 341 947		b) Aradon át: Budapest nyugoti p. u. ind. — Budapest keleti p. u. ind. 655 800 1220 200 930
Medgyes érk. 642 156 947 115 341		Bikszád fürdő: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 910
Budapest keleti p. u. ind. 900 705		Bikszád érk. 527 1114 1250 1250
Borosznófürdő: Budapest keleti p. u. ind. 705 915 330		Borosznó-Garamszentandrás érk. 242 753 1114 523
Borszékfürdő: a) Kolozsvár—Székelykocsárdon át: Budapest nyugoti p. u. ind. 100 910		Budapest keleti p. u. ind. 820
Déda érk. 808 803 124		b) Arad—Székelykocsárdon át: Budapest keleti p. u. ind. 800 200 930
Déda érk. 803 803 905		Buziásfürdő: Budapest nyugoti p. u. ind. 830 940 240
Buziásfürdő érk. 1008 450 1808 1001 1001		Csizfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 735 840 215 1135
Csiz érk. 1248 500 848 816		b) Füleken át: Budapest keleti p. u. ind. 705 915 330 555 1110
Csiz érk. 1124 407 825 325 733		Csorbató: a) Kassa—Csorbán át: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810 810 1000
Csorbató érk. 400 555 850 945 705 1220		b) Ruttka—Csorbán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 555 1110
Csorbató érk. 555 945 400		c) Zsolna—Csorbán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 650 650 920
Csorbató érk. 555 705 945 1220		Czemétfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 810 150
Czemétfürdő érk. 109 527 805 623 623 900		Előpatakfürdő: a) Kolozsváron át: Budapest nyugoti p. u. ind. 910
Földvár érk. 623 817 112		b) Arad—Tövisen át: Budapest nyugoti p. u. ind. 655
Földvár érk. 938 623 422 817		Feketehegyfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810
Feketehegyfürdő érk. 152 308 620 836 725 520 952		Félicfürdő: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 200
Félicfürdő érk. 253 533 1000		Gánóc fürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 810 810 1015
Gánóc fürdő érk. 412 710 808 1041		Görgény—Sóaknafürdő: a) Kolozsvár—Székelykocsárdon át: Budapest nyugoti p. u. ind. 200 910
Budapest keleti p. u. ind. 820		Szászrégen érk. 622 623 1201
b) Arad—Székelykocsárdon át: Budapest keleti p. u. ind. 800 200 930		Szászrégen érk. 622 623 725
Gyertyánligetfürdő — Kabola-Pojána — a) Miskolc—Bátya Királyházán át: Budapest keleti p. u. ind. 785 840		1015
Máramarossziget érk. 821 1043 438		Nagybocskó-Gyertyánliget érk. 1152 527
b) Püspökladányon át: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 910		Budapest keleti p. u. ind. 900 1220
705		Máramarossziget érk. 438 1043 724 950 950
Nagybocskó-Gyertyánliget érk. 527 1152 1035 1035		Hableányszálló: Budapest keleti p. u. ind. 550 820 350
Hableányszálló érk. 1245 117 914		Harkányfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 700 845 255
745 900		Siktós-Vokány érk. 149 506 825 601 601
Herkulesfürdő: Budapest nyugoti p. u. ind. 940 240 805		1015 1130
Herkulesfürdő érk. 652 1238 141 141 828		

Iglófürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810 150
810 1000 1015 Igló érk. 152 308 620 856 725 520 952

Kovácsnafürdő: a) Kolozsvár—Brassón át: Budapest nyugoti p. u. ind. 910 Budapest keleti p. u. ind. 820 Kovászna érk. 1209 618 b) Arad—Tövis—Brassón át: Budapest keleti p. u. ind. 800 1220 200 Kovászna érk. 1209 618 759

Korinticzfürdő: a) Ruttkán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 555 Korinticzi fürdő érk. 525 725 b) Zsolnán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 650 920 Korinticzi fürdő érk. 525 725 1145

Korondfürdő: a) Kolozsvár—Küküllőszegen át: Budapest nyugoti p. u. ind. 910 Budapest keleti p. u. ind. 820 540 Parajd érk. 902 850 250 b) Arad—Tövis—Küküllőszögön át: Budapest keleti p. u. ind. 800 200 1220 930 Parajd érk. 902 102 250 820

Kövágóör—Révfülp: Budapest keleti p. u. ind. 550 830 850 Kövágóör—Révfülp érk. 1217 1235 852

Lipikfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 700 900 1045 Lipik érk. 705 939 222

Lubiófürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 810 810 1000 Lubotény—Lublófürdő érk. 255 710 841 841

Lucsvafürdő: a) Kassán át: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810 810 1015 Lucsvafürdő érk. 307 450 753 845 1121 b) Ruttkán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 555 1110 Lucsvafürdő érk. 514 805 237 c) Zsolnán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 650 920 Lucsvafürdő érk. 514 805 1147

Lucskifürdő: a) Ruttkán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 330 555 1110 Liptó—Tepla érk. 337 1221 (09 121 b) Zsolnán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 920 650 920 Liptó—Tepla érk. 337 1221 605 945

Málnásfürdő: a) Kolozsvár—Brassó—Sepsiszentgyörgyön át: Budapest nyugoti p. u. ind. 910 Budapest nyugoti p. u. ind. 820 Málnásfürdő érk. 1112 446 b) Arad—Tövis—Brassó—Sepsiszentgyörgyön át: Budapest keleti p. u. ind. 800 1212 200 Málnásfürdő érk. 1112 546 727

Marillavölgy: Budapest nyugoti p. u. ind. 830 940 240 805 1015 Oravicza érk. 105 882 105 1020 1020

Nádpatakfürdő: a) Kolozsvár—Kiskapus—Nagyszeben át: Budapest nyugoti p. u. ind. 910 Budapest keleti p. u. ind. 820 Alsószombatfalva érk. 743 515 b) Arad—Alvincz—Nagyszeben át: Budapest keleti p. u. ind. 800 1220 200 Alsószombatfalva érk. 743 514 743

Parádfürdő: a) Kál—Kápolnán át: Budapest keleti p. u. ind. 725 840 215 Parád érk. 1112 117 648 b) Kis-Terenyén át: Budapest keleti p. u. ind. 915 1110 Parád érk. 217 465

Pável-sósfürdő: a) Miskolc—Bátyu—Királyháza át: Budapest keleti p. u. ind. 735 840 1015 Máramarossziget érk. 821 1043 488 b) Püspökladányon át: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 910 Budapest keleti p. u. ind. 900 1220 705 Máramarossziget érk. 488 1043 723 950 950

Pöstyén: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 920 650 920 Pöstyén érk. 1055 411 1010 318

Püspökfürdő: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 200 Budapest keleti p. u. ind. 820 Püspökfürdő érk. 241 521 948

Rajeczfürdő: a) Ruttkán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 705 915 555 1110 Rajeczfürdő érk. 206 434 1013 827 208 b) Galánta—Zsolnán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 705 920 920 Rajeczfürdő érk. 434 206 1013 827

Ránk-Herlányfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 810 150 215 810 1000 1015 1135 Kassa érk. 1144 339 700 925 408 329 705 903

Rozsnyófürdő: a) Miskolc—Bánrévén át: Budapest keleti p. u. ind. 785 840 215 1015 Rozsnyó érk. 301 741 1125 713 b) Fülek—Bánrévén át: Budapest keleti p. u. ind. 705 915 330 555 Rozsnyó érk. 301 741 1125 713

Stoósfürdő: a) Kassa—Sepsin át: Budapest keleti p. u. ind. 650 150 1000 1015 Meczenzéf érk. 337 1150 1007 1040 b) Kassa—Margittalun át: Budapest keleti p. u. ind. 650 810 810 1015 Szomolnokhuta érk. 525 940 920 1140

Stubnyafürdő: Budapest keleti p. u. ind. 705 915 330 555 1110 Stubnyafürdő érk. 110 714 959 330 1033

Szklénófürdő: a) Garam-Berzenczén át: Budapest keleti p. u. ind. 705 915 555 Geletnek-Szklénófürdő érk. 124 659 628 b) Párkány-Nánán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 545 705 210 Geletnek-Szklénófürdő érk. 229 229 1018

Sziácsfürdő: Budapest keleti p. u. ind. 705 915 330 555 1110 Sziácsfürdő érk. 1223 520 908 318 849

Szohránczfürdő: a) Miskolc—Sátoraljuhelyen át: Budapest keleti p. u. ind. 735 215 1015 Nagymihály érk. 244 924 912 b) Miskolc—Csapon át: Budapest keleti p. u. ind. 735 840 215 1015 Ungvár érk. 300 707 1116 1016

Szolyva-Hársfalva-fürdő: Budapest keleti p. u. ind. 735 840 215 1015 Szolyva-Hársfalva érk. 400 911 1212 134

Szovátafürdő: a) Kolozsvár—Küküllőszögön át: Budapest nyugoti p. u. ind. 900 Budapest keleti p. u. ind. 820 540 Szováta érk. 841 828 229 b) Arad—Tövis—Küküllőszögön át: Budapest keleti p. u. ind. 800 1220 200 930 Szovátá érk. 841 229 841 828

Tarcsafürdő: Budapest keleti p. u. ind. 635 920 1230 140 925 Tarcsa-fürdő érk. 618 618 1018 1018 934

Tátraháza: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810 150 810 1000 Késmárk érk. 350 635 932 1025 928 652

Tátrai fürdő és pedig Tátrafüred, Alsótátrafüred és Új-tátrafüred: a) Kassán át: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810 150 810 1000 1010 Poprád-Felka érk. 230 420 719 932 815 556 1050 b) Ruttkán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 555 1110 Poprád-Felka érk. 530 821 251 c) Zsolnán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 650 650 920 Poprád-Felka érk. 530 621 821 1203

Tátra-Lomnicz: a) Kassa—Poprád-Felkán át: Budapest keleti p. u. ind. 650 650 810 810 1000 1015 Tátra-Lomnicz érk. 415 620 840 952 705 1000 b) Ruttka—Poprád-Felkán át: Budapest keleti p. u. ind. 705 555 1110 Tátra-Lomnicz érk. 620 952 415 c) Zsolna—Poprád-Felkán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 705 650 650 920 Tátra-Lomnicz érk. 620 840 705 952 100

Teplicz: Budapest nyugoti p. u. ind. 705 520 650 920 Hőlak-Trencsénteplics érk. 1157 550 1104 454

Thurzófürdő: Budapest keleti p. u. ind. 650 810 150 810 1000 1015 Gőlniczbánya érk. 300 555 845 650 450 920

Tusnádfürdő: a) Kolozsvár—Brassó—Sepsiszentgyörgyön át: Budapest nyugoti p. u. ind. 910 Budapest keleti p. u. ind. 820 Tusnádfürdő érk. 1141 623 b) Arad—Tövis—Brassó—Sepsiszentgyörgyön át: Budapest keleti p. u. ind. 800 1220 200 Tusnádfürdő érk. 1141 623 756

Vihnyefürdő: a) Garam-Berzenczén át: Budapest keleti p. u. ind. 705 915 555 Szénásfalu—Vihnyepeszerény érk. 132 710 629 b) Párkány-Nánán át: Budapest nyugoti p. u. ind. 545 705 210 Szénásfalu—Vihnyepeszerény érk. 227 227 1007

Vizaknasósfürdő: a) Kolozsvár—Kiskapuson át: Budapest nyugoti p. u. ind. 100 910 Budapest keleti p. u. ind. 820 Vizaknasósfürdő érk. 333 151 1101 b) Arad—Tövis—Kiskapuson át: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 Budapest keleti p. u. ind. 800-1220 200 Vizaknasósfürdő érk. 821 333 1101 333

Zajzonfürdő: a) Kolozsváron át: Budapest nyugoti p. u. ind. 910 Budapest keleti p. u. ind. 820 540 Brassó érk. 708 856 144 b) Arad—Töviseken át: Budapest nyugoti p. u. ind. 655 Budapest keleti p. u. ind. 800 1229 200 930 Brassó érk. 1004 708 144 452 856

Budapest, 1909. június hó.

Az igazgatóság.

Takarékoskodjék!

Takarékoskodjék!

A gummitalp

hárommnyi ideig eltart, mint a bőrtalp és sarok, eltekintve elismert óriási előnyeitől.

Cipőre, csizmára, ha annak talpa már elviselt, esetleg lyukas is, új gummitalp és sarokkal ellátva 5 korona.

Sárcipők

javitása (vulkanizálás) forrasztás után. Kizárólag forró uton való vulkanizálás.

Mindenfajta tömlők és csövek ha rozszak, ismét használhatóvá válhatnak. — Pneumatik javítások és új antiderapant felvulkanizálás.

Automobil és kocsipneumatik javítása.

„AUTOMOBILIA“
ELSŐ MAGYAR PNEUMATIK JAVÍTÓ-MŰHELY
VII. Vörösmarty-u. 20. (KEMÉNY és FISCHEL)
TELEFON 05-08.

Bánya-, kézi- és zseblámpákat,

kizárólag újból tölthető accumulátorokkal
ellátva ajánl igen nagy választékban

SZIKLAI ÉS TÁRSA, BUDAPEST

VII., BAROSS-TÉR 13. * TELEFON 44-29.

Ha új bányüzemét minden tekintetben fejlődésre alkalmasan és gazdaságosan akarja berendezni, költségek megtakarítása mellett, forduljon

Carl Etzrodt

Sangerhausen, Thüringia
céghez.

Képvisele kerestetik.

Vizmentes olajköpenyek

övvel és lovagló sliccel.

legjobb védekezés szél és vihar ellen.

III. minőségű, kámzsával 9 márka.

II. minőségű, kámzsával 11 márka.

I. minőségű, kámzsával 15 márka.

Az 5 évvel ezelőtt szállított 600 körgallér és köpönyeg minden tekintetben megelégedésemre szolgált, mert vízhatlanságukat és tartósságukat tökéletesen megtartották.

Berlin-Moabit, 1904 május havában
C. BOLLE.

Vizmentes munkás sátrak.

Hibernia kohó köpenyek kitűnően beváltak.

Loden ruhák.			Kocsi- és lótarakók.			Auto-ruhák.					
Csatornajáró gummi csizmák			Körgallérok								
80	90	100 cm. hosszú	75	80	90	100	110	120			
párja	30	34	37	márka	márka	6.50,	6.75,	7.50,	8.50	9.75,	11.50

FERD. JAKOB Köln H.

Akkumulátorok gyára

Langstein és Klein, Aussig

Csehország.

„MONTANA“

villamos bánya biztonsági lámpa
bányákba és tűzveszélyes helyek
részére alumíniumból.

Üzembiztonság! Sulya 1 1/2 kg.
Égési időtartam 12 óra!

Felcsatolható tartály bányák részére.

Akkumulátorok minden célra.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„STANDARD“

műszaki kereskedelmi részv.-társ.

ezelőtt

Pick és Winterstein

Kuschnitzky és Grünhut

cs. és kir. udvari szállítók.

BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 21.

FIUME,
Palazzo Adria.

Szállít:

olajokat,

szerszámokat,

csigasorokat,

emelőgépeket

és az összes műszaki cikkekét.

== Árjegyzék ingyen és bérmentve. ==

1909. évi 2018. szám.

Árlejtési hirdetés.

A zalatnai m. kir. főbányahivatal részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a kezelése alatt álló zalatnai kincstári fémkohómű 1910. évi mintegy 30.000 q-a kétszer firomitott 99.4%-lék ként tartalmazó tiszta darabos sicíliai vagy amerikai kén-szükségletének beszerzése iránt 1909. évi július hó 15-én d. e. 11 órakor zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A 30.000 q kén ömlesztett állapotban 100 klg.-kint számítva, annak megjelölésével, hogy ajánlattevő sicíliai vagy amerikai kénre teszi-e meg ajánlatát, bér és költségmentesen a zalatnai vasúti állomásra szállítandó.

Felhivatnak tehát vállalkozni kívánók, miszerint egy koronás bélyeggel ellátott szabályszerű zárt írásbeli ajánlataikat, határozott ár kitűtetése mellett, mely ajánlatnak külső borítéka a következő felirással látandó el: „Ajánlat kénzállításra“ az alólirott m. kir. főbányahivatalhoz 1909. évi július hó 15-ike délelőtt 9 óráig bezárólag nyújtandók be, vagy postán küldendők be, ahol az ajánlatok ugyanaz nap délelőtt 11 órakor bizottságilag fognak felbontatni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlathoz az egész évi kén-szükséglet értékének megfelelő 5%-lék készpénz vagy államkötvények csatolandók, melyek a tőzsdei árfolyam szerint, de nem névértéken felül számítva, fogadtatnak el.

Utó, vagy nem hivatalos nyelven irt, a szabályoknak meg nem felelően kiállított és felszerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Fentartja magának a m. kir. főbányahivatal azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül azon ajánlatot fogadja el, mely céljainak leginkább megfelel.

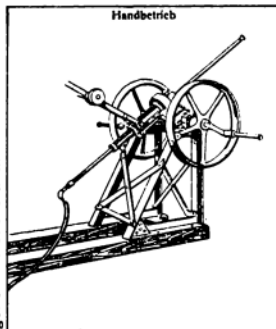
A szerződési feltételek a hivatalos órák alatt az alólirott kir. főbányahivatalnál betekintheők, melyek kívánatra postán is elküldetnek.

Zalatna, 1909. június hó 2-án.

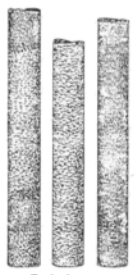
M. kir. főbányahivatal.

Kombinierte Gesteinsbohrmaschine für Hand- und Kraftbetrieb

Syst. „Craelius“

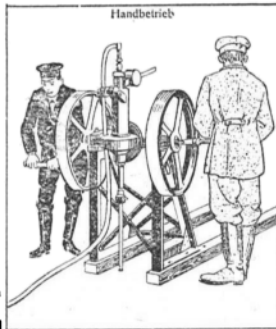

Handbetrieb

Bohrkerne aus der Steinkohlen-Formation

Unentbehrlich

Handbetrieb

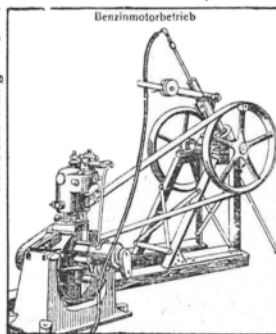
Probebohrung und Vorführung im eigenen Versuchsraum.

Prospekte und 1a Referenzen zu Diensten.

für Bergwerke, Gruben, Steinbrüche, Kalk-Zementwerke, Schürfgesellschaften etc. bohrt in jeder Richtung bis 250 m tief und darüber.
 Volle Kerngewinnung daher genauestes Bild der durchteuften Schichten.

Geringster Kraftverbrauch • Einfach und solid
 • Höchste Leistung (bis 10 m pr. 8 h Schicht)

• Keine Reparaturen
 • Kleinsten Raumbedarf (2 2 2 m)

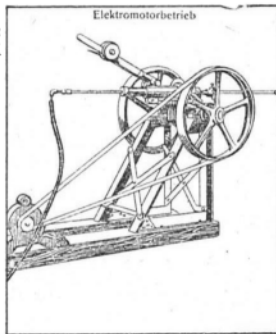

Benzinmotorbetrieb

Eigenes System
 garantiefester Diamantfassung
 auf austauschbaren Stahl-
 buiten, daher geringster
 Diamantverbrauch

Diamant-Bohrkrone

Elektromotorbetrieb

LANGE LORCKE & Co.

 Diamantwerkzeug-Fabrik
 BRIEG, Bez. Breslau.

Farnsprecher 34.

 Telegramm-Adresse:
 Lange Lorcke, Brieg, Bez. Breslau.

A BÁNYA

a legalkalmasabb hetilap a bányászati, kohászati, gépipari és rokon-
 □ szakmákhoz tartozó cikkek □

eredményes hirdetésére.

„A Bánya“ megjelenik minden vasárnap.

A BÁNYA

ist das erfolgreichste u. wirksamste
 Insertions-Organ für Berg-, Hüt-
 ten- und Maschinenwesen und für
 alle verwandten Industriezweige.

„A Bánya“ erscheint jeden Sonntag.

✂ CSÁKI ÉS HERBST ✂

nagykereskedés bányászati cikkekben

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCZA 21. SZÁM.

Bányalégszellőztető csövek

Felvonó-, daru-, csigasor- és egyéb lánczok

Ruggyanta áruk, tömlők, géptömítőanyagok

Villanyfelszerelési cikkek, izzólámpák

Bánya- és műhelyszerszámok, gépek

☞ A kincstári kőszénbányák szállítója. ☜